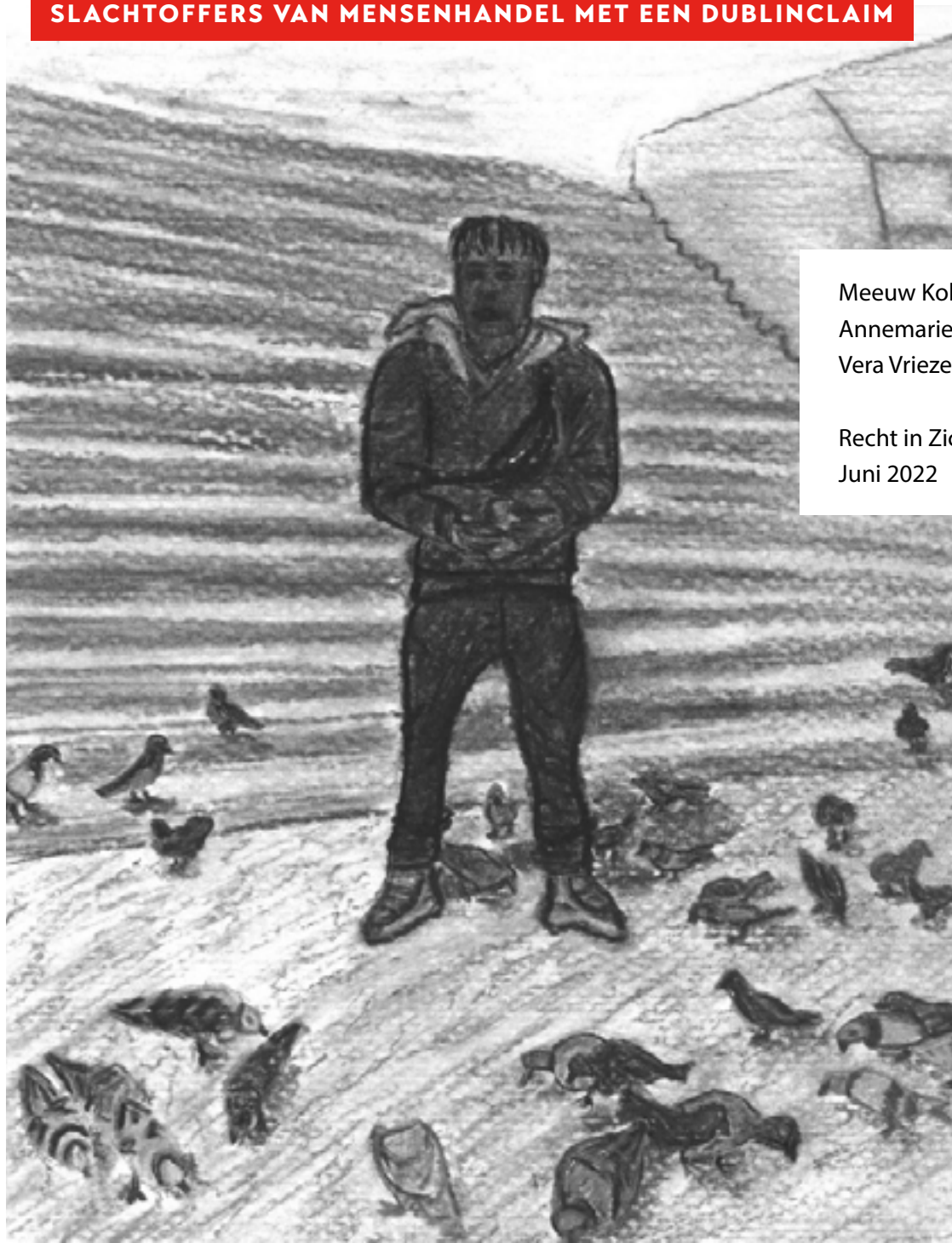

In Europa uitgebuit, nergens beschermd

EEN ONDERZOEK NAAR DE BESCHERMING VAN

SLACHTOFFERS VAN MENSENHANDEL MET EEN DUBLINCLAIM

Meeuw Kollen
Annemarie Heeringa
Vera Vriezen

Recht in Zicht
Juni 2022

Samenvatting

De cliënten van Recht in Zicht verlaten vaak hun land van herkomst omdat het daar niet veilig voor ze is. Een mensenhandelaar regelt vaak hun reis. Via een barre en vaak gewelddadige tocht komen ze in Italië aan. Daar wacht de mensenhandelaar die hen dwingt tot prostitutie en/of drugscriminaliteit om de schuld van de reis terug te betalen. Als het hen lukt om aan de mensenhandelaar te ontsnappen en zij elders in Europa bescherming zoeken, verwijzen de Europese landen hen terug naar het land waar ze als eerste zijn binnengekomen.

Met de wijziging van de Vreemdelingencirculaire in 2019 sluit Nederland slachtoffers van mensenhandel die in een ander Europees land binnen zijn gekomen in de praktijk uit van het krijgen van bescherming. Nederland verwijst hen terug naar het land waar ze juist zijn uitgebuit. Het doen van aangifte in Nederland levert weinig op, zowel voor het slachtoffer als in de strijd tegen mensenhandel.

Uit de verhalen van onze cliënten, de eerdere grote mensenhandelzaken Kluivingsbos en Koolvis en andere informatie lijkt een duidelijk verband te bestaan tussen (internationale) drugshandel en uitbuiting in de seksindustrie, waarbij de criminele activiteiten van de Nigeriaanse maffia ook in Nederland plaatsvinden. Er is te weinig zicht op Nigeriaanse mensenhandel in Nederland en Nigeriaanse slachtoffers mensenhandel krijgen niet de bescherming waar zij recht op hebben.

Om de positie van slachtoffers mensenhandel te verbeteren en hun rechten te waarborgen stelt Recht in Zicht de volgende aanbevelingen voor:

■ Draai de wijziging van de Vreemdelingencirculaire van 1 augustus 2019 terug. Slachtoffers mensenhandel met een Dublinclaim die in het buitenland zijn uitgebuit krijgen hiermee geen bescherming en belangrijke opsporingsindicaties mensenhandel gaan verloren.

■ Zorg dat slachtoffers die in Nederland zijn uitgebuit en een Dublinclaim hebben niet onder de wijziging van de Vreemdelingencirculaire van 1 augustus 2019 vallen.

■ Wanneer slachtoffers mensenhandel zich voor de eerste keer melden bij de politie luister dan naar hun verhaal. Doe wanneer nodig een forensisch medisch onderzoek en stel het bewijs veilig. Biedt de bedenktijd aan zodat slachtoffers kunnen bedenken of ze aangifte mensenhandel willen doen.

■ Neem de tijd om de aangifte mensenhandel op te nemen en neem het slachtofferschap serieus.

■ Wanneer de mensenhandel niet in Nederland plaats vond, stuur deze aangiftes dan door naar politie/justitie in het andere Europese land. Informeer cliënten over wat er met deze aangiftes gebeurt en geef in Nederland een tijdelijk humanitaire verblijfsvergunning in afwachting van het onderzoek naar mensenhandel in het andere Europese land.

■ Wanneer de situatie in Italië ten aanzien van migranten (zowel asielzoekers als statushouders) onverminderd slecht blijft zou ook Italië net als bijvoorbeeld Griekenland of Hongarije uitgezonderd moeten worden van de Dublinverordening.

■ Zoek actief naar meer informatie over de werkwijze van de Nigeriaanse maffia, die ook in Nederland actief is. Zorg voor meer kennis over de link tussen drugshandel en seksuele uitbuiting. Zoek hierin meer samenwerking met andere Europese landen.

COLOFON

Op de voorkant ziet u Henry. Henry vertelt dat hij het liefst bij duiven is. Ze zijn er altijd. Hij ziet ze elke dag. Ze stellen hem geen vragen.

Illustraties

Ashley Terlouw, Meeuw Kollen en Annemarie Heeringa

Inhoud

Samenvatting	3
Woord vooraf	7
Inleiding	8
.....	
Nigeria	12
Mensenhandel	12
Voodoo of Juju	13
LHBTI+	14
Cults	14
Female Genital Mutilation	16
Biafra	17
De Fulani herders	17
Geen bescherming door de overheid	17
Libië	20
Italië	26
De samenwerking tussen de Italiaanse	
en Nigeriaanse maffia	27
De afbetaling van de schuld	27
Aangifte doen en Nigeriaanse mensenhandelzaken	29
Overdracht naar Italië	29
Nederland	32
De wijziging van de Vreemdelingencirculaire	32
Dossieronderzoek aangiftes	34
Prejudiciële vragen	35
Aanpak Nigeriaanse mensenhandel in Nederland	36
Nigeriaanse criminaliteit in Nederland	37
.....	
Conclusies en aanbevelingen	38
Bijlagen	40
Wat is mensenhandel?	40
Dataonderzoek	41
Eindnoten	47

Woord vooraf

Recht in Zicht is de intrigerende en hoopgevende naam van de afdeling van het Leger des Heils die dit rapport heeft geschreven. Er is recht en het is in zicht. Dat is positief. Maar het recht is nog niet bereikt en kan ook een fata morgana zijn.

Voor Rose, de hoofdpersoon van dit rapport blijkt het gelukkig geen luchtspiegeling. Zij krijgt in Nederland uiteindelijk erkenning als vluchteling en recht op verblijf. Voor vele andere Nigeriaanse slachtoffers van mensenhandel, gedwongen prostitutie en drugshandel is de weg naar het recht nog ver weg en vol obstakels. Zij moeten het doen met hoop en illusies.

Aandacht voor deze groep (uitgeprocedeerde) rechtszoekers in Nederland is cruciaal. Recht in Zicht geeft ze met dit rapport die aandacht door ze te volgen op hun reis langs cyclopen en sirenen. Ze komen uit Nigeria uit situaties van grote armoede, waar zij slachtoffers zijn van voodoo, cults genitale verminking of vervolging op grond van hun seksuele gerichtheid. Via de woestijn proberen ze Libië te bereiken waar zij terechtkomen in gevangenschap, in de seks- of drugsindustrie en worden gedwongen tot dwangarbeid in slavernij. Sommige slagen erin de Middellandse Zee over te steken en Italië te bereiken, maar velen worden direct teruggestuurd door de Libische kustwacht, verdrinken in zee of krijgen te maken met push backs door de Europese kustbewaker Frontex. In Italië willen de meesten niet blijven omdat de opvang er belabberd is georganiseerd en zelfs kinderen bij hun moeders worden weggehaald en de Italiaanse maffia nauwe connecties heeft met die van Nigeria. Daarom proberen ze door te reizen naar Nederland. Maar Nederland stuurt ze vaak op grond van de Europese afspraken over verantwoordelijkheidsverdeling (de Dublinverordening) linea recta weer terug naar Italië.

Deze groep verdient aandacht en meer dan dat, deze mensen verdienen zorg en bescherming. Ze moeten worden geholpen bij het doen van aangiftes van mensenhandel en die aangiftes moeten grondig worden onderzocht. Nu worden ze gedwongen te kiezen tussen Scylla en Charybdis en vallen ze uiteindelijk tussen de wal en het schip. Het recht is nog ver uit zicht.

Ik hoop dat dit rapport ertoe zal bijdragen dat de Nigerianen in Nederland recht en rust vinden en dat zij hun anker hier met een gerust hart kunnen uitgooien.

Ashley Terlouw
Alverna, 1 juni 2022

Inleiding

Recht in Zicht is een afdeling van het Leger des Heils in Amsterdam en biedt sociaal juridische begeleiding aan ongedocumenteerde¹ slachtoffers van mensenhandel. Wij helpen hen bij de aanvraag van een verblijfsvergunning, het verkrijgen van identiteitsdocumenten en het indienen van een aanvraag bij het Schadefonds Geweldsmisdrijven. Gemiddeld ondersteunen we tussen de 80 en de 100 mensen per jaar, ongeveer evenveel mannen als vrouwen. Onze cliënten komen vooral uit West-Afrika, met name uit Nigeria, maar ook uit Oeganda, Ghana, Guinee, Liberia en Sierra Leone.

Naast juridische ondersteuning, bieden we maatschappelijke begeleiding. Onze cliënten hebben meestal geen recht op reguliere voorzieningen zoals een uitkering of opvang, ondanks dat ze slachtoffer mensenhandel zijn. We helpen hen onder andere bij het vinden van een veilige slaapplek, medische zorg en dagbesteding.

Europa zag in de jaren 2015-2017 een enorme toename van het aantal Nigeriaanse vluchtelingen dat in bootjes de Middellandse Zee overstak en aankwam in Italië. In de jaren daarna verspreidden zij zich over de rest van Europa, met name Frankrijk, Duitsland, België en Nederland². De vraag rijst waarom zoveel mensen uit Nigeria vertrekken. Zijn het alleen economische gelukzoekers zoals men vaak beweert, of hebben zij redenen om te vluchten? Kiezen zij bewust voor migratie naar Europa of doen andere mensen dat voor hen?

De verhalen van naar Europa migrerende Nigerianen zijn verbonden met mensenhandel. Mensenhandelaren vragen extreem hoge prijzen voor de reis naar Europa. Ging de reis vroeger nog met het vliegtuig, inmiddels gaat deze met pickups door de woestijn naar Libië, waar mensen in overvolle detentiecentra moeten wachten tot ze ‘geluk hebben’ om de oversteek naar Italië te kunnen maken. Velen overleven de gevaarlijke boottocht over de Middellandse Zee niet of de kustwacht stuurt hen terug naar Libië.

In Italië aangekomen vragen ze asiel aan, maar verdwijnen ze vaak uit de asielprocedure. Ze krijgen te maken met seksuele uitbuiting en/of moeten drugs verhandelen om de reissom terug te kunnen betalen. In Italië durven de meeste mensen geen aangifte te doen bij de Italiaanse politie. In die geval-

len waarin slachtoffers wel de moed hebben naar de politie te gaan, onderneemt de politie geen actie en stuurt hen onverrichter zake weg³.

In 2019 telde Nederland (voor het eerst) meer Nigeriaanse slachtoffers van mensenhandel dan Nederlandse slachtoffers. Ondanks aanbevelingen van de Nationaal Rapporteur Mensenhandel en Seksueel Geweld tegen Kinderen (verder: NRM) heeft meer onderzoek naar de verhalen van deze slachtoffers tot op heden niet plaatsgevonden, terwijl inzicht in het slachtofferschap van deze groep essentieel is om effectiever om te gaan met aangiften van slachtoffers en om daders te kunnen opsporen⁴. Bij Recht in Zicht is tweederde van het totaal aantal cliënten afkomstig uit Nigeria. Sinds 2019 ziet Recht in Zicht een toename van het aantal mannelijke cliënten die slachtoffer van mensenhandel zijn – voorheen was dat 5 tot 10 procent, in 2020 liep dat op tot 45 procent⁵.

Wanneer migranten via een ander land Europa binnen reizen en in Nederland asiel aanvragen krijgen ze te maken met een Dublinclaim. Volgens de Dublinverordening⁶ is het land waar de asielzoeker het Schengengebied inreist verantwoordelijk voor het beoordelen van de asielaanvraag en de opvang en ondersteuning aan de asielzoeker. Dit legt veel druk op die landen waar asielzoekers binnenkomen, zoals Italië (maar ook bijvoorbeeld Spanje, of Griekenland). Vaak willen slachtoffers in Nederland alsnog aangifte doen van mensenhandel, maar vinden ze dat om verschillende redenen moeilijk. Er is wantrouwen in de politie, het brengt risico's met zich mee voor het slachtoffer en/of de achtergebleven familie, en het gaat om heftige gebeurtenissen om over te verklaren. Toch is het belangrijk. Het geeft het slachtoffer erkenning en de aangiftes kunnen opsporingsindicaties voor mensenhandel bevatten.

Maar de praktijk is weerbarstig. De toename van het aantal Nigeriaanse migranten in Nederland in 2018/2019 zorgde voor lange wachtlijsten voor het doen van aangifte bij de politie. Men vond dat de aangiftes onvoldoende opsporingsindicaties bevatten en de algehele stemming leek te zijn dat met name Nigeriaanse asielzoekers het mensenhandel verhaal verzonnen om een verblijfsvergunning te krijgen. Dit zorgde voor een aanpassing in het Nederlandse beleid. Tot halverwege 2019 konden slachtoffers mensenhandel bij de politie aangifte

doen van mensenhandel waarbij zij een tijdelijke verblijfsvergunning kregen ten behoeve van het opsporingsonderzoek. Daarmee verviel de Dublinclaim. Na de wijziging in de Vreemdelingencirculaire per 1 augustus 2019 krijgen zij alleen nog een vergunning indien het in het belang van het opsporingsonderzoek is dat het slachtoffer in Nederland verblijft. Uit de praktijk blijkt dat de politie en het OM de aangiftes vaak al na enkele dagen en met weinig onderzoek afsluit en de Immigratie- en Naturalisatiedienst (verder: IND) de Dublinclaim handhaaft. Dat betekent dat mensen moeten terugkeren naar het land van aankomst in de Europese Unie (verder: EU), of land van visum- of asielaanvraag. Veel van onze cliënten wachten een overdracht niet af, verlaten het asielzoekerscentrum (verder: azc) en komen op straat terecht. Wanneer dan na ongeveer 18 maanden de Dublinclaim vervalft vragen zij alsnog asiel aan in Nederland.

Recht in Zicht vindt het zeer problematisch dat deze grote groep mensen in Europa die vaak met veel geweld is uitgebuit, nergens bescherming krijgt. In plaats van hen te weren en terug te sturen naar een overvol Italië, waar op papier de bescherming misschien goed geregeld is maar in de praktijk het tegendeel blijkt, zouden de andere Europese landen hen de bescherming moeten bieden waar zij als slachtoffer mensenhandel recht op hebben conform Richtlijn 2011/36/EU⁷. Het beeld dat deze mensen liegen enkel om een verblijfsvergunning te krijgen komt niet overeen met het beeld dat Recht in Zicht van haar cliënten heeft. Recht in Zicht vindt het daarom belangrijk het verhaal van haar cliënten aan een groter publiek te vertellen. Een verhaal van een vlucht uit Nigeria, en de ontberingen die zij hebben meegemaakt onderweg naar en in Europa.

Dit onderzoek is geen wetenschappelijk onderzoek. De inhoud is gebaseerd op de praktijkkennis bij Recht in Zicht. We onderbouwen onze stellingen maar we hebben er bewust voor gekozen het verhaal van onze cliënten en één daarvan in het bijzonder te vertellen. We willen hun ervaringen laten zien en hun stem laten horen.

Onze cliënten hebben meestal geen recht op reguliere voorzieningen zoals een uitkering of opvang, ondanks dat ze slachtoffer mensenhandel zijn.

Opbouw van het rapport

In totaal hebben in de periode juni 2019 - juni 2021 51 cliënten met een Dublinclaim zich gemeld bij Recht in Zicht. De meesten komen uit Nigeria. We hebben ervoor gekozen om dit rapport toe te spitsen op de verhalen en ervaringen van de Nigerianen.

Hun leeftijd varieert van 24 tot 40. De meerderheid is man en heeft gedwongen in de prostitutie moeten werken (23) of in de drugshandel/crimineel netwerk (12) of een combinatie daarvan (12). Daarnaast komt arbeidsuitbuiting en gedwongen bedelen voor (4). De duur van hun uitbuiting varieert van enkele maanden tot 5 jaar.

Van de cliënten heeft een aantal toestemming gegeven voor het gedetailleerd (geanonimiseerd) delen van hun gegevens ten behoeve van ons onderzoek en een paar van hen hebben we uitgebreid geïnterviewd. We hebben hen de namen Rose, Edward en Henry gegeven als we hen citeren. De anderen noemen we bij een willekeurige letter van het alfabet. De overige dossiers zijn meegenomen in de algemene onderzoeksinformatie.

Het verhaal van Rose loopt als een rode draad door deze rapportage. We willen je graag meenemen op haar reis. Waarom vertrok zij uit Nigeria, uit het dorp dat zij haar hele leven nog niet verlaten had, naar het verre, onbekende Europa? Ze reisde door de woestijn in Niger naar Libië, over zee naar Italië en kwam uiteindelijk lopend over de grens naar Frankrijk en met de bus naar Nederland. Een moeilijke en gevaarlijke tocht van ruim 7000 kilometer waar ze ruim drie jaar over deed. Tussen de hoofdstukken door lees je haar verhaal.

In het eerste hoofdstuk, Nigeria, gaan we in op de meest voorkomende beweegredenen van mensen om uit Nigeria te vertrekken. Bijvoorbeeld wegens seksuele geaardheid, wegens bedreiging door cults/genootschappen, om politieke redenen, onder druk van de familie of door de aantrekkingskracht van een beter bestaan in Europa.

Via Kano in Noord-Nigeria start een barre tocht door de woestijn naar Agadez in Niger en Sabha in Libië. Ze eindigen in Libië in een van de vele detentiecentra. Vrouwen zijn vaak hier al het slachtoffer van seksueel geweld. Hierover meer in het tweede hoofdstuk, Libië.

Daarna volgt de reis met de boot over de Middellandse Zee. In hoofdstuk drie beschrijven we hoe zij in Italië in handen van de mensenhandelaar terecht komen en in de prostitutie moeten werken voor een 'madam' of drugs moeten verhandelen voor een baas met 'boys'.

Vervolgens weten ze te ontsnappen en komen zij in Nederland waar ze tegen nieuwe problemen aan lopen, zoals een haperende asielprocedure en het niet kunnen doen van aangifte van mensenhandel. De situatie in Nederland beschrijven we in hoofdstuk vier.

Tot slot presenteren we onze conclusies en een aantal aanbevelingen waarmee slachtoffers mensenhandel die in Europa zijn uitgebuit een betere bescherming en waarborging van hun rechten krijgen.

In de bijlage staan de data waarvan we gebruik maken in dit onderzoek overzichtelijk weergegeven in grafieken.

It was an easy life

“In Nigeria I was living with my mom in a small village in Delta State. I have one brother and one younger sister, my older sister passed away. We had a farm, we did farm work planting. I went a little bit to primary school. It was a good life. It was my place. I understood everything there. We grew our crops, I did not have to work. It was an easy life. I had friends and neighbours.

The problem is we have circumcision. It is a tradition we celebrate. We honor the girls who were circumcised, we buy them gifts. You just sit in one place with white clothes. Like a princess. When a girl/woman is not circumcised, she is an outcast. Someone that does not belong here. They will say she is a prostitute. Nobody wants to come close to you. She's dirty. Those who do it are the perfect ones. You cannot go to the police because the police they also do it. My older sister was circumcised during pregnancy, she lost a lot of blood and was in a lot of pain. She died during labour.”

ROSE

Vluchtte in ruim drie jaar van Nigeria naar Nederland

Nigeria

De Federale Republiek Nigeria ligt in het westen van Afrika aan de Zuid-Atlantische Oceaan. De buurlanden zijn Benin, Niger, Tsjaad en Kameroen. Abuja is de hoofdstad. Nigeria was een kolonie van het Verenigd Koninkrijk en is sinds 1960 onafhankelijk.

Nigeria is een dichtbevolkt land, met 214,6 miljoen inwoners (2020) en is ongeveer 27 keer zo groot als Nederland. Er zijn veel verschillende etnische groepen, waarvan de Hausa, de Fulani, de Igbo en de Yoruba de belangrijkste zijn. Men spreekt veel verschillende talen, de voertaal is Pidgin Engels. De maatschappelijke ongelijkheid is enorm, bijna tweederde van de bevolking leeft onder de armoedegrens. Er zijn daarnaast veel spanningen met veel geweld tussen etnische groepen onderling of met de overheid vanwege religieuze, politieke en economische verschillen. Bijvoorbeeld de strijd van de Boko Haram en de Fulani Herders in het noorden en midden van Nigeria of van de Biafranen om zich af te scheiden in het Zuiden en Zuidoosten.

Uit de dossiers van Nigeriaanse cliënten van Recht in Zicht blijkt dat de reden van vertrek uiteenlopend is: mensen vluchten wegens hun seksuele geaardheid, wegens bedreiging door cults/genootschappen, wegens politieke redenen, onder druk van familie of door de aloude belofte van werk en een beter leven in Europa. Een vertrek lijkt relatief gemakkelijk te gaan. Onze cliënten komen mensen tegen op straat, of komen via vrienden en familie in contact met iemand die hen belooft naar Europa te brengen. Wat hen te wachten staat is een lange uitputtende en mensonterende reis met veel geweld, mishandeling en willekeur. Wat overeenkomt in bijna alle Nigeriaanse dossiers is dat de slachtoffers uit arme gezinnen komen en in moeilijke omstandigheden leven. Volgens Girls Power Initiative (GPI) is armoede als gevolg van massale werkeloosheid en corruptie de belangrijkste oorzaak van mensenhandel⁸. Meisjes (en jongens) uit gebroken gezinnen, laag of niet opgeleid, mishandeld of misbruikt en met weinig zelfvertrouwen lopen een groot risico. Er is soms veel druk van de familie, die een of meer vrouwelijke gezinsleden opoffert om inkomsten te verdienen en zo de armoede achter zich te laten⁹. Als er daarnaast nog bijvoorbeeld sprake is van mishandeling, een arrestatie, of angst voor besnijdenis, dan heeft een schijnbaar makkelijke oplossing als naar Europa vertrekken en de hoop op een beter leven een enorme aantrekkingskracht.

Mensenhandel

In de jaren tachtig van de vorige eeuw nam de migratie vanuit met name Edo State naar Italië toe. Er was geld te verdienen in de prostitutie en de mode-industrie. Ze kochten kleding op in Italië en verkochten deze met winst in Nigeria. Terug in Nigeria lieten de vrouwen zien dat er veel geld te verdienen viel in Europa. Ze ontwikkelden zich van prostituee tot madam en haalden meisjes op bestelling uit Nigeria. Italië scherpste in de jaren negentig de visaregels voor Nigerianen aan. De reis per vliegtuig werd lastiger te regelen en daarmee duurder, waardoor de schuld van de slachtoffers toenam¹⁰. De afgelopen tien jaar regelen mensenhandelaren de reis over land, met enorme risico's voor de migranten. De meeste slachtoffers mensenhandel komen van oudsher uit het zuiden van Nigeria, Delta en Edo State, met Benin City als centrale plek. Inmiddels komen zij steeds vaker ook uit Noord- en Midden-Nigeria. Mensen worden ze zowel in Nigeria zelf uitgebuit als verhandeld naar Noord-Afrika, het Midden-Oosten, Azië en Europa¹¹. Het gaat om uitbuiting in de prostitutie, drugshandel, huishoudelijk werk, bedelen, landbouw, gedwongen zwangerschap en het afstaan van baby's en kinderen. In Europa komen deze vrouwen én mannen met name terecht in de prostitutie en/of de drugshandel.

Mooie beloftes zoals werk als kapper, als oppas, in een kledingwinkel of in de schoonmaak lokken hen naar Europa. Vaak zijn kennissen en vrienden van de familie de ronselaars¹². Soms weten mensen wel dat het in Europa gaat om werk in de prostitutie, maar onderschat men de mate van uitbuiting en de hoogte van het terug te betalen bedrag. Er vindt heel veel geweld en mishandeling plaats en de 'kosten voor de reis' variëren van 10.000 - tot 80.000 euro¹³. Men denkt dat het gaat om bedragen in Naira, de Nigeriaanse munteenheid, maar bij aankomst in Europa blijkt het te gaan om bedragen in euro's. Ook moeten slachtoffers tijdens hun werk in de prostitutie betalen voor onderdak, eten en drinken¹⁴.

Soms lukt het hen om na (meestal jaren) de schulden af te betalen. Een deel wordt zelf 'madam'¹⁵. Een cliënte zegt: "I was almost finished with my payment, when you are finished you can start for yourself, from a girl you become a madam". Het werken als madam biedt de kans om zelf geld te verdienen en in het levensonderhoud van familieleden in Nigeria te voorzien¹⁶. Wie in Europa woont en werkt kan geld naar huis sturen en geniet bij terugkomst veel aanzien. Zij die met lege handen thuiskomen, lopen het risico dat de gemeenschap hen ziet als mislukkeling. Degenen die teruggestuurd zijn, zijn daarom bereid de gevaarlijke reis nogmaals te maken, ondanks dat ze weten wat er allemaal mis kan gaan.

A. is naar Europa gevlucht, via Libië, en in Italië werd hij slachtoffer mensenhandel. Hij kon ontsnappen uit de uitbuitingssituatie en vroeg in Nederland asiel aan. Hier kreeg hij een Dublinclaim en men stuurde hem terug naar Italië waar hij gelijk op straat terecht kwam. Via Duitsland en vele maanden vreemdelingendetentie in Frankrijk kwam hij opnieuw in Nederland terecht. Toen besloot hij zelf terug te keren naar Nigeria. Hij probeert er een nieuw leven op te bouwen. Op de vraag aan A. waarom hij in Nigeria niet aan anderen vertelt wat hem allemaal overkomen is om hen te waarschuwen en te overtuigen niet te gaan, zegt hij: "If I tell them what happened to me, they will think that will not happen to them. And I cannot blame them. I am also planning to try it again. Who says it isn't going to work this time? Everybody has its own chance."

Voodoo of Juju

Veel mensen gaan voor vertrek uit Nigeria langs bij de Juju- of voodoopriester, al dan niet gedwongen. Voodoo of Juju is een ritueel binnen het animisme, het geloof in een onzichtbare wereld, met geesten, voorouders en goden en voorwerpen

die een ziel hebben. Voodoo of Juju-priesters kunnen contact maken met de onzichtbare wereld door traditionele rituelen, amuletten en spreken. Het ritueel bij de voodoopriester in Nigeria staat los van iemands religie en kan men ook inschakelen bij het vragen om bijvoorbeeld liefde, bescherming, geluk en vruchtbaarheid. Het is in Nigeria de normaalste zaak van de wereld om voor allerlei dagelijkse problemen naar de Juju-priester te gaan¹⁷. Een bezoek aan de voodoopriester is enigszins te vergelijken met het bezoek aan een notaris in Nederland¹⁸. De handelaar en het slachtoffer sluiten met een traditioneel ritueel een contract, waar beiden aan gebonden zijn.

"If I tell them what happened to me, they will think that will not happen to them. And I cannot blame them."

De mensenhandelaar of de agent neemt het slachtoffer mee naar een heiligdom, de shrine. Het slachtoffer staat tijdens een intimiderend geheimzinnig ritueel een deel van zichzelf af, zoals een plukje haar, bloed of een nagel dat bij de voodoopriester achterblijft in ruil voor bescherming. Hij of zij belooft op haar beurt de schuld af te betalen. Gebeurt dat niet dan zal hem of haar of de familie iets verschrikkelijks overkomen, zoals ziekte, gekte of zelfs de dood¹⁹. Om dat te voorkomen, zijn slachtoffers vastberaden te voldoen aan hun deel van de overeenkomst.

Een cliënt (P.), vertelt dat de dingen in het huis van de voodoopriester (foto's, symbolen) 'heel eng en voodoo-achtig' waren. P. ging er heen met de mensenhandelaar. Hij stelde vragen, maar kreeg geen antwoord. Hij moest zicht uitkle-

den en de voodoopriester schreef iets op zijn hoofd en borst. Hij moest bepaalde rituelen uitvoeren die hij niet begreep. Hij stond oksel- en schaamhaar af en moest doen wat de voodoopriester zei. Hij moest hem gehoorzamen. “Toen begon de reis naar Europa en is mijn leven verwoest” zegt hij. J. vertelt dat je je bloed moet afgeven, je moet het drinken en de eed uitspreken. Je zweert dat je het geld zal terugbetalen. Als je dat niet doet raak je je verstand kwijt of ga je dood. Bezoeken aan een voodoopriester zijn niet verboden in Nigeria, mensenhandel is dat wel. In 2018 sprak de opperpriester, in opdracht van de Oba (soort koning) van Benin, een tegenvloek uit waarmee hij alle afgelegde eden introk en verbood dat deze praktijken nog langer zouden plaats vinden²⁰. Dit had echter alleen effect op de ceremonies die plaats (hadden) (ge) vonden in Edo State. Zijn statement had geen zeggingskracht in andere staten. De mensenhandelaren gingen daarna naar andere deelstaten om dezelfde praktijken te laten uitvoeren of gebruikten meer geweld om mensen alsnog te dwingen voor hen te werken. De oorzaken van mensenhandel zijn met het verbod niet verdwenen.

LHBTI+

In Nigeria is het huwelijk tussen mensen van dezelfde sekse verboden (Same Seks Marriage Act 2014). Zowel nationale als islamitische strafwetgeving criminaliseert seks tussen personen van dezelfde sekse²¹. Het bezoeken van gayclubs of het publiekelijk uiting geven aan een liefdesrelatie tussen twee personen van hetzelfde geslacht is verboden. De wet verbiedt LHBTI-belangenorganisaties en de leden van die organisaties kunnen tot 10 jaar gevangenisstraf krijgen²².

LHBTI'ers krijgen geen juridische bescherming tegen discriminatie en geweld door familie, kennissen en medeburgers. Iemands sociaaleconomische situatie bepaalt in hoeverre een LHBTI'er zichzelf staande kan houden in de Nigeriaanse samenleving. De familie en de gemeenschap zal eerder iemand die economisch onafhankelijk is en voor de familie kan zorgen accepteren. Maar rijkdom en status zijn zeker geen garantie voor veiligheid.

Een aantal cliënten van Recht in Zicht is gevlucht wegens seksuele geaardheid. Vaak zijn ze betrappt met hun partner. Ze zijn getreiterd, belaagd, in elkaar geslagen, soms gearresteerd en gevangengenomen geweest.

Een van hen meldt dat hij een soort van therapie of uitdrijving met veel geweld heeft moeten ondergaan bij een priester. Hij

is lang opgesloten geweest in een kamer, met veel psychische problematiek als gevolg. G. vertelt: “Mijn familie accepteerde mij niet, ze wilden dat ik veranderde, maar dat kon ik niet. Ik deed net alsof. Maar nadat ik werd betrappt wist iedereen in de buurt dat ik gay was. Ik rende weg, samen met mijn vriend. Ik wilde daarna naar een veilige plek, zodat ik kan zijn wie ik ben.” E. vertelt dat hij al eerder een aanbod kreeg om in Europa te gaan werken, maar dat hij niet geïnteresseerd was. De ouders van zijn vriend betrapten hem met zijn vriend toen ze seks hadden, en zij riepen gelijk allerlei mensen uit de buurt erbij. Ze mishandelden hen beiden, maar hij kon wegrennen. Hij weet niet wat er met zijn vriend is gebeurd. Uit angst om naar de gevangenis te moeten, besloot hij toch in te gaan op het aanbod van de kennis om naar Europa te gaan. Hij zegt dat hij geen keus had.

“Mijn familie accepteerde mij niet, ze wilden dat ik veranderde, maar dat kon ik niet, ik deed net alsof.”

Cults

In een aantal dossiers komt naar voren dat mannen gevlucht zijn, wegens het lidmaatschap van een genootschap of broerschap ook wel cult of society genoemd. Er zijn honderden cults, bekende namen zijn bijvoorbeeld de Black Axe, de Supreme Eiyé, de Vikings, de Buccaneers, de Ogboni. De meeste van deze genootschappen zijn ontstaan in de jaren '70 van de vorige eeuw als studentenverenigingen van universiteiten en hogescholen. Zij zetten zich destijds in voor mensenrechten en sociale gelijkheid. Ze raakten in korte tijd

zeer populair. Begin deze eeuw ontwikkelden deze groepen zich echter steeds meer tot lokale bendes die vooral in het zuiden van Nigeria in de staten Rivers, Delta en Edo actief zijn. Alleen al in de staat Rivers zijn er meer dan 100 genootschappen²³.

De meeste cults zijn goed georganiseerd, zowel geografisch als logistiek. Per staat zijn er zones met leiders van cellen, die onafhankelijk van elkaar opereren en van wie alleen enkelen op de hoogte zijn van wat er ergens anders gebeurt. Er is een strikte hiërarchie en er bestaan bijzondere gewoontes en gebruiken per cult waarmee leden hun loyaliteit kunnen bewijzen²⁴. De rituelen die iemand moet ondergaan bij lidmaatschap kunnen zeer gewelddadig zijn, bijvoorbeeld iemand verkrachten, iemand van een rivaliserende bende of van de eigen familie moeten vermoorden, of een (jong) kind moeten offeren. Er zijn meer mannelijke cults maar er bestaan ook vrouwelijke cults, die ook zeer gewelddadig kunnen zijn²⁵. Bij sommige genootschappen gaat het lidmaatschap over van vader op de oudste zoon na diens overlijden. Ook komt het voor dat vaders een schuld hebben die de zoon moet inlossen. Veel van deze cults laten zich sinds begin deze eeuw meer en meer in met criminaliteit, zoals internetfraude, drugshandel, ontvoering, afpersing en mensenhandel²⁶. Politici beschermen de groepen en steunen hen in het geheim met wapens en geld. Men zet hen in bij verkiezingen tegen de oppositie. Het optreden van de politie tegen de cults is ondermaats, omdat er veel betrokkenheid is vanuit politie²⁷. Er zijn connecties met milities en de bendes worden steeds gewelddadiger. Er is veel rivaliteit, geweld en angst in de cult zelf en tussen de groepen onderling²⁸.

Uit een Frans rapport komt naar voren dat de madams die betrokken zijn bij de mensenhandel vaak partners hebben die lid zijn van een van de cults. De mannen ronselen de slachtoffers, bedreigen en mishandelen het slachtoffer en/of de familie. Wie in opdracht van wie werkt is niet geheel duidelijk²⁹. Sommige Nigeriaanse ngo's zeggen dat de cults weliswaar betrokken zijn bij mensenhandel en drugshandel maar dat de organisatie en de connectie met de madams meer een fluide, opportunistische aangelegenheid is en dat zij geen deel uitmaken van een wereldwijd netwerk. Sommige Italiaanse bronnen zeggen dat de cults in Italië juist enkel georganiseerd zouden zijn rondom drugshandel en niet rondom mensenhandel³⁰. Uit

Edward tekent het brandmerk dat hij kreeg bij de initiatie.

Edward vertelt in zijn interview dat zijn vader behoorde tot een secret cult, de Ogboni. Hij was de eerste zoon en de traditie schrijft voor dat hij hem op moet volgen. Zijn moeder wil hem daarvoor behoeden en brengt hem op nog jonge leeftijd naar een andere vrouw, bij wie hij opgroeit. Maar de society wil nog steeds de initiatie doen. De vrouw bij wie hij opgroeit, overlijdt als hij ongeveer 12 jaar oud is. Hij zorgt voor zichzelf. Zijn vader overlijdt een aantal jaar later en men brengt zijn lichaam naar het mortuarium van het ziekenhuis. Leden van de Ogboni nemen organen uit zijn vaders lichaam mee voor het initiatieritueel van Edward. Hij zegt tegen de dokter dat hij dat niet wil maar de dokter zegt tegen hem dat hij nog jong is en nergens heeft om heen te gaan. Bij de initiatie moet je stukjes lichaam snijden, het bloed drinken en de stukjes lichaam opeten vertelt hij. Edward is hier heel bang voor. Maar als hij het niet doet, zullen ze hem vermoorden zegt hij. Hij vlucht.

de verhalen van onze cliënten blijkt echter dat er wel degelijk een verband zou zijn tussen de drugshandel en mensenhandel, zowel in Nigeria als in Italië (zie ook hoofdstuk Italië). J. is gevlucht voor de Eiye, ze zijn naar hem op zoek. Hij ontvangt in Italië en later in Nederland nog steeds dreigende berichten via whatsapp en sms. Zijn familie in Nigeria zit al lange tijd ondergedoken wegens de bedreigingen. S. was lid van een cult, en moest iemand van een andere cult vermoorden. Het ging tegen zijn wezen in en het was tegen zijn geloof. Hij heeft het daarom niet gedaan en deed aangifte bij de politie. Maar de politie is corrupt, en sommige politiemensen zijn ook lid van de cult. Ze zijn later bij hem thuisgekomen en hebben zijn familie vermoord. Hij zegt dat ze hem gevolgd zijn tot in Italië: “De cult heeft overal leden, ook in Italië.”

Een wat aparte status binnen al deze cults heeft het genootschap de Ogboni. Dit is het oudste genootschap in Nigeria en bestaat in ieder geval al sinds het einde van de 19e eeuw, mogelijk eerder en is enigszins vergelijkbaar met de vrijmet-selarij. De Ogboni zijn ooit opgericht als religieus en politiek tegengewicht voor de macht van de koningen. Inmiddels hebben zij officieel geen macht meer, maar leden genieten aanzien en hebben veel invloed en geld³¹. De ‘Indigenous Ogboni’ komt traditioneel uit het Zuidwesten van Nigeria en is opgericht door Yoruba. Het lidmaatschap is erfelijk en gaat van vader op zoon. Alleen Yoruba mogen lid zijn. Het genootschap is besloten en niet zichtbaar in de maatschappij. Er is daarom weinig bekend over de structuur en rituelen van de organisatie, het is leden verboden hierover te praten³². Een cliënt vertelt dat hij onder dwang zijn vader moest opvolgen toen deze overleed. Een andere cliënt vertelt dat zijn vader een schuld had bij het genootschap en daarom moest hij vaders plek bij de Ogboni over nemen. En V. vertelt dat hij uit angst voor de Ogboni zich bij een ander genootschap aansloot om zichzelf te kunnen beschermen, maar dat dat de situatie toen eigenlijk erger maakte. Hij moest vluchten voor al het geweld waar hij geen deel meer van wilde uitmaken. Zijn familie vluchtte ook. Hij heeft geen contact meer met hen.

Veel van onze mannelijke cliënten hebben te maken gehad met geweld van deze cults maar in de jurisprudentie komt naar voren dat de staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (hierna: de staatssecretaris) de problemen voorvloeiend uit het lidmaatschap van de cult vaak ongeloofwaardig vindt.

Meestal kunnen de betrokkenen niet genoeg verklaren over de structuur en werkwijze van de genootschappen omdat deze zo gesloten zijn³³. De verwachting van de staatssecretaris is echter dat als iemands vader lid is van de Ogboni, iemand daarover zou moeten kunnen verklaren. Ook stelt de staatssecretaris dat het lidmaatschap van de Ogboni ‘vrijwillig’ zou zijn en dat er bij terugkeer daarom geen vrees zou zijn voor wraakacties. Die stelling gaat rechtbank Rotterdam te ver³⁴. Soms vertelt iemand uitgebreid over de cult en het geweld dat plaats vond, maar werpt de staatssecretaris tegen dat iemand zich zelf schuldig heeft gemaakt aan misdrijven³⁵. In enkele uitspraken neemt de rechter wel aan dat iemand wegens de hiërarchische organisatie van de cults niet meer heeft kunnen verklaren dan gedaan³⁶. Uit deze uitspraken komt naar voren dat betrokkenen op zoek waren naar bescherming in de corrupte Nigeriaanse samenleving en vooraf niet altijd wisten met wie zij zich inlieten.

Female Genital Mutilation

Ondanks het feit dat female genital mutilation (FGM) strafbaar is, komt besnijdenis in Nigeria voor onder alle etnische en religieuze groepen, en in alle regio’s - maar vaker op het platteland dan in de stad³⁷. De meeste meisjes worden besneden voor hun vijfde jaar, maar besnijdenis op latere leeftijd, boven de vijftien, komt ook voor, met name in het zuiden van Nigeria. Moeders hebben een bepalende rol bij de keuze of ze hun dochter laten besnijden. Er bestaat een sterk verband tussen het gegeven of een moeder wel of niet besneden is en de kans op besnijdenis van de dochter. Daarnaast is er een correlatie te zien tussen het opleidingsniveau van de moeder en de kans dat een meisje besneden is: dochters van moeders die na de middelbare school hebben doorgeleerd, lopen minder risico op besnijdenis dan dochters van moeders die geen verdere scholing hebben. En hoe minder onderwijs een moeder heeft en des te minder welvarend ze is, des te groter is de kans dat zij FGM steunt. Vrouwen kunnen zich moeilijk aan het ritueel van besnijdenis onttrekken.

J. vertelt hoe de mensen in haar dorp het zien: er is een scheiding tussen autoriteiten en traditie. Traditie is een familiegerelateerde aangelegenheid. Traditie is niet strafbaar. Ieder dorp heeft een chieft, die de wetten en regels van het dorp maakt. Je kan alleen naar de politie gaan als het probleem of de situatie niet gerelateerd is aan traditie.

In het zuiden gelooft men dat besnijdenis vrouwen tot betere echtgenotes maakt. Besnijdenis is een voorwaarde om te kunnen trouwen. Een van de cliënten (B.) vertelt dat het de gewoonte is bij haar volk dat vrouwen die ongehuwd zwanger raken en niet besneden zijn tijdens de zevende maand van de zwangerschap alsnog besneden worden. De baby zou anders, denkt men, bij de bevalling blind kunnen raken bij het zien van een clitoris.

Biafra

Het conflict in Biafra kennen de meeste mensen in Nederland van de massale hongersnood vijftig jaar geleden. Er vielen meer dan een miljoen doden door de honger, maar ook door het geweld in een bloedige burgeroorlog die duurde van 1967 tot 1970. Het was een etnisch/religieus/economisch conflict tussen de volken van de Igbo en de Hausa-Fulani, waarbij de Igbo zich gemarginaliseerd en gediscrimineerd voelden en vonden dat zij als slaven werden behandeld. Biafra capituleerde en kwam onder centraal Nigeriaans gezag. Het sentiment dat Biafra een eigen onafhankelijke staat moet zijn leeft nog steeds onder de bevolking in Biafra³⁸. Groeperingen als IPOB (the Indigenous People of Biafra) en MASSOB (Movement for the Actualization of the Sovereign State of Biafra) strijden voor een onafhankelijke staat Biafra en het recht op zelfbeschikking voor de Biafranen³⁹.

De Nigeriaanse overheid heeft MASSOB al in 2001 verboden en IPOB in 2017 bestempeld als terroristische organisatie. Hoewel IPOB aangeeft een vreedzaam protest te willen zijn, zijn er conflicten met het Nigeriaanse regeringsleger. Het zichtbaar dragen van Biafra/IPOB-vlaggen, -insignes of andere parafernalia kan aanleiding voor arrestatie zijn. De leider van IPOB, Nnamdi Kandu verbleef lange tijd buiten Nigeria, maar is in juni 2021 aangehouden in het Verenigd Koninkrijk en overgedragen aan Nigeria. Mensen ontvluchten Nigeria vanwege betrokkenheid bij de IPOB en de MASSOB en vragen om deze reden asiel aan in Nederland. Een aantal van onze cliënten laat gruwelijke filmpjes zien die op social media circuleren van moorden, martelingen en mishandelingen van Biafranen door milities en veiligheidstroepen. Zo vertelt E. dat ze gezien heeft dat vrienden van haar zijn gedood. Ze was erbij toen de broer van een vriendin werd doodgeschoten. Ze heeft ook bij protestacties de arrestatie van vrienden meegemaakt.

“Uit het meest recente ambtsbericht van Nigeria van maart 2021 blijkt dat de politie corrupt is en niet in staat is bescherming te bieden tegen geweld.”

De Fulani herders

De Fulani herders zijn een nomadenvolk dat in veel verschillende landen in/rondom de Sahel rondtrekt met hun vee. In Nigeria vind je hen met name in het Midden en Noordwesten van Nigeria. In de afgelopen jaren zijn er steeds meer zeer gewelddadige conflicten ontstaan over het bezit en gebruik van vruchtbaar land en waterbronnen tussen de (christelijke) boeren en de (islamitische) herders⁴⁰.

M. zegt dat de herders werken voor de (Fulani) president. Ze vernietigen het land en hun vee eet alle gewassen op. De mensen die daar al wonen kunnen daarom niet meer goed hun land bewerken. Ook verkrachten de herders de vrouwen. M. leidde een groep die tegen hen protesteerde en daar kwamen zij achter, zijn leven liep toen gevaar en hij moest vluchten.

J. noemt dat er Fulani herders zijn die mensen doden in de bush, en dat je dan niet naar de akker kan gaan. Waarom ze dat doen weet ze niet, maar als zij ergens zijn ga je er niet naar toe vertelt ze.

Geen bescherming door de overheid

In juni 2021 laat de (toenmalige) staatssecretaris Ankie Broekers-Knol de Tweede Kamer per brief weten dat uit het meest recente ambtsbericht van maart 2021 blijkt dat er in Nigeria buitensporig veel geweld plaatsvindt, waar de politie niet in staat is tegen op te treden⁴¹. De politie is inefficiënt door een gebrek aan capaciteit. Er is sprake van gebrekkige ordehandhaving en gebrekkige bescherming van de burgers tegen criminaliteit en geweld. De politie maakt zich ook schuldig aan machtsmisbruik, mensenrechtenschendingen en buitensporig geweld. Ook tegen gendergerelateerd geweld (zowel genitale verminking als seksuele geweldpleging), kunnen de autoriteiten niet beschermen. De staatssecretaris past daarom het landenbeleid van Nigeria aan.

Uit het ambtsbericht blijkt ook dat er een groot risico kan zijn op dreigementen en geweld door de mensenhandelaar in Nigeria aan het adres van de familie van slachtoffers die aan mensenhandel ontsnapt zijn en niet het afgesproken bedrag hebben terugbetaald. De politie is vaak niet in staat hier tegen op te treden⁴². Dit komt ook in een recente uitspraak naar voren. In tegenstelling tot de staatssecretaris vindt de rechtbank dat de Nigeriaanse overheid geen bescherming kan bieden tegen represailles van de mensenhandelaar⁴³.

A. zegt dat de mensenhandelaar haar en haar familie in Nigeria bedreigt omdat ze weigerde nog langer voor haar madam in Italië te werken. Er zijn mannen langsgesproken die haar familie ernstig mishandeld hebben. Ze vertelt ook dat ze bang is voor de politie, omdat elke dag mensen in Nigeria doodgaan door de politie en niemand daar iets aan doet. Ze voelt zich heel schuldig dat zij dit leed veroorzaakt heeft.

V. vertelt dat zijn moeder in Nigeria bedreigd is omdat hij ontsnapt is aan de mensenhandelaar in Italië. Ze is in elkaar geslagen en heeft drie weken in het ziekenhuis gelegen. Ze zit nu ergens ondergedoken.

J. noemt dat de mensenhandelaar bij haar moeder is langsgeweest omdat zij er met het geld van de madam vandoor zou zijn gegaan. Ze zegt dat ze niet meer in de prostitutie wil werken, maar het geld gaat terugverdienen op haar eigen manier. Pas als ze de schuld heeft betaald bestaat de eed niet meer.

If I had the choice, I would have gone back

“They don’t tell you the road. In the desert people died. I was two weeks in the desert. People fell off the truck. I was only 21. When you enter Libya, you cannot go back. Some people want to go back but can’t. You can go by boat to Europe and hope you survive the sea or die in Libya. I was in Libya for two months. They beat people there. It was a sort of prison. You see every bone in their body. If I had the choice in Libya, I would have gone back. When you are a stranger, they just pick you, they sell you, bring you to a prison.”

In the sea there were too many people on the boat. I passed out. When I woke up, I was on the rescue vessel. Both of my legs were hurt because people sat on my legs due to lack of space. My friend had died. The people who rescued me actually thought I was dead. In Italy I was hospitalized for two weeks because of my legs. After, I was transferred to the camp.”

ROSE

Vluchtte in ruim drie jaar
van Nigeria naar Nederland

Libië

Wie vlucht uit Nigeria legt een lange reis door de woestijn af naar Libië. Nigerianen steken via Kano of een andere grensplaats de grens met Niger over, rijden verder in meestal een pick-up of vrachtwagen met andere migranten door de woestijn richting Libië. Henry vertelt hoe hij twee maanden deed over de reis van Nigeria naar Libië. De reis was 'rough'. Hij vertelt dat hij zijn 'broeder' verloor in de woestijn.

E. zegt: "Achterin de open vrachtwagen zaten veel mensen. Ze stopten zomaar ergens en dan sloegen ze je. Daarna moesten we weer instappen. Ze vroegen geen geld, ze sloegen gewoon. In Libië heb ik twee jaar gevangen gezeten, met veel mensen. Ik had een armband met mijn naam om mijn arm. Als een slaaf. Geen telefooncontact. Elke dag kreeg ik slaag. Ze slaan je voor hun plezier."

In de jaren negentig was er veel legale migratie naar Libië, aangemoedigd door de toenmalige leider van Libië, Khadafi. Veel Nigerianen woonden en werkten in Libië. Maar vanaf het begin van deze eeuw werden de regels strenger onder invloed van Europa, meest waarschijnlijk door een toename van het aantal migranten in Europa⁴⁴. Na de dood van Khadafi viel Libië in chaos uiteen en nam de migrantencrisis steeds grotere vormen aan.

In Libië aangekomen wacht migranten 'de hel op aarde'. In verschillende rapporten beschrijft Amnesty International de mensonterende situatie voor de vele migranten in Libië⁴⁵. Schattingen om hoeveel migranten er in Libië verblijven lopen uiteen van 500.000 tot een miljoen mensen. Wie op straat loopt, loopt risico op ontvoering of arrestatie. De Veiligheidsdienst van de overheid, maar ook milities, mensenhandelaren of criminelen sluiten migranten op in officiële en niet-officiële detentiecentra: ondergrondse gevangenissen, 'warehouses', of zogenaamde 'safehouses'.

Er zijn vijftien erkende gevangenissen in Libië, maar daarnaast zijn er vele illegale plekken. Er zijn geen officiële cijfers van hoeveel mensen in detentiecentra vastzitten. Migrantten leven met velen op elkaar gepakt in kleine onhygiënische ruimtes. Er is een tekort aan voedsel, water en medische hulp. Wie nog familie heeft, moet bellen, voor losgeld. Als er geen familie meer is, rest niets anders dan te wachten. In de gevangenissen vindt veel mishandeling en marteling plaats. Of men verkoopt

migrantten als slaven en buit hen uit, ze moeten zonder loon hard werken, op boerderijen, in huishoudens, auto's wassen op straat. Vrouwen lopen een groot risico op seksueel geweld. Het is totale willekeur wat hen overkomt.

Edward vertelt dat een man hem in Libië met nog tien anderen naar een huis bracht waar hij 'moest werken voor zijn eten'. Elke ochtend mishandelt de man hen en dan brengen zijn helpers hen naar een carwash. Hij wacht op geld van zijn familie zodat hij door kan reizen. Maar op een dag gijzelt een lokale bende hun groepje. Als zijn baas niet betaalt, brengt de bende hen naar de politie. De politie sluit hem op en hij verblijft twee jaar in een gevangenis voor hij verder kan reizen.

A. vertelt dat ze in Libië vast zit in een huis, in een kamer, met nog veel andere meisjes. Als je niet werkt slaan ze je. Er waren veel meisjes zwanger zegt ze.

Na alle verschrikkingen in Libië te hebben overleefd is het tijd voor de overtocht naar Italië. De reis gaat verder per overvolle en gammele boot⁴⁶. De mannen, vrouwen en kinderen krijgen geen eten, drinken of reddingsvesten mee. Ze kunnen meestal niet zwemmen. De mensensmokkelaren gaan niet mee of verlaten de boot voordat die te dichtbij Italië komt door op een andere boot over te stappen⁴⁷. Velen overleven de reis over zee niet. Volgens Ian Urbina taint het grensagentschap van de EU, Frontex, de Libische kustwacht, met als doel op de Middellandse Zee humanitaire reddingsoperaties te saboteren en migranten gevangen te nemen⁴⁸. Hij schrijft dat de Libische kustwacht bewust op migrantenvloten schiet of deiningen veroorzaakt waardoor mensen overboord slaan die men vervolgens uit het water vist, oppakt en in detentie in Libië plaatst⁴⁹. Amnesty International en Human Rights Watch verwijten Europese landen daarom medeplichtigheid aan de mensonterende situatie in Libië.

De Internationale Organisatie voor Migratie (verder: IOM) schat dat sinds januari 2016 meer dan 90.000 migranten op zee zijn onderschept en zijn teruggestuurd naar Libië. Veel van hen verdwijnen als ze zijn teruggebracht in Libië. Het wrange is dat het aantal migranten dat de zee oversteekt daalt, maar dat het aantal doden sinds 2017 met 40 procent is gestegen. De enige andere weg uit Libië voor migranten is met een retourvlucht terug naar huis, via de IOM⁵⁰. Tussen mei 2017 en februari 2019 vlogen 12.000 Nigerianen vanuit Libië terug naar Nigeria⁵¹.

De overtocht van Libië naar Italië is voor alle cliënten van Recht in Zicht zeer traumatisch geweest. Zo vertelt E. dat de boot waar hij op zat midden in de nacht kapseisde. "A lot of people died" zegt E., voordat een groot schip hen redde. G. vertelt dat de man die hem ophaalde hem zegt dat hij met de boot mee kon: "If I was lucky, I would survive, if I was not I wouldn't."

Henry vertelt: "Onderweg moesten we hopen, omdat er gelijk al veel water in de boot stond. Het was heel beangstigend. Op een nacht riepen ze mijn naam. Als dat gebeurde namen ze je mee en zagen we die persoon nooit meer terug. We dachten dat die dood gingen ... Ik zie mezelf in de zee. Ik dacht dat ik doodging. Ze stopten me in de boot. We vertrokken in het midden van de nacht. De boot sloeg om. Alles viel uiteen. Veel mensen gingen dood. Een groot schip redde ons."

We vertrokken in het midden van de nacht. De boot sloeg om. Alles viel uiteen. Veel mensen gingen dood.

If you are strong, you make money

I was in the camp for seven days. My madam told me that the police will put me in prison, it is only her I can trust. I thought everybody was waiting for their madam. My madam promised me to make an ID for me and arrange for a job. My madam asked me if I wanted to go back. I said: "No, I already made it here." My madam told me to never trust white people. At one point I asked for help in a park, but people thought I was begging for money. In Italy they don't speak English, so no one helped me.

After one week my madam said: "now you have rested enough. You have to start to work." The next day she took us (me and another new girl) to the road. There were a lot of girls. Immediately we had to start. The madam already got me a place. She got a dress and said go change in the back of the van. Then I realized it is prostitution work. The girl I was with was crying. Madam said: "You know you have to pay rent. You have to pay or I take you to the police. The police will send you back to your country. Do you think the police will send you back for free? No! They will take you to prison.

The other girl and I refused to work. We had to sleep outside. The next day we did not get any food. The madam said when we do not work, we won't get any food and cannot sleep inside. I was stubborn before, but I got hungry. The madam said: "Do what you are supposed to do and you can eat."

We started gradually. We started getting money. Every month we had to pay 250 Euros rent and pay the debt. Whatever you need, you have to pay. Sometimes we work from 10 PM till 6 AM. I was very very tired. When we got back sometimes we had to pay 10 Euros or 20 Euros for a plate of food. Every day we had to pay 250/300 Euros and every month also 250 Euros house rent. Sometimes I sent money to my mom. My mom does not know anything.

In the winter we wore long boots for work and we make a fire. The first winter was very cold. I had never experienced winter. So, I wore a sweater. Madam: "Why are you covering your business? You have to make money. How are men able to find you?"

She is a crazy woman. In the winter the madam was in the car. When she saw a customer, she turned on the headlights to shine on the girls. Some men say: "I don't like condom." What can you do? You are alone with the man. In the bush. Some customers take you for the whole night, they have to pay 150 Euros. Some take you to a hotel, sometimes you go to a club. The man will say: "be my girlfriend tonight." On an average night I earned 250/300 Euros. Some customers come from other cities. They call and say "I want you for the night." I went straight to the customer. I had also policemen as customers.

I had to work every day. Also during my period. We had to put a cottonwool inside. It stops/blocks the bleeding. It causes infection, but we got paid. We had to make money. I had to pay her every day. Sometimes, when I earned 300, then I kept 50 Euros myself and when where was a night I did not make 250 I could use it. In the winter we make a lot of money. Maybe they are cold and lonely. There was also competition between the girls. We fight. "He is my customer!"

"I had to work
everyday.
Also during
my period."

They are just trying to scare you. “Don’t go near him!” “I will kill you!” When somebody shouted at me, I shouted back. It is like a different life. You don’t get scared anymore. You don’t care. We smoked. The madam brings weed for us, and whiskey. You have to smoke.

They also take boys. They sell weed. My madam also had boys. She had two houses. All madams have bodyguards. My madam had two big bodyguards. They will watch you on the road. Just be there watching. Shout “Go to work!” The madam was also working on the road.

“If you don’t want to sit, don’t stand next to me too! Move!”

I became very rushed. I was not ashamed, not afraid. You want everything fast. When you have that kind of life you don’t have respect anymore. People don’t respect you, you don’t respect people. I jumped the queue in the supermarket. I just put my things and said sorry. When others behave like lions, you cannot behave like a cat.

If you are strong, you make money. Some customers do not want to pay. You have to behave somehow. Make them scared so they will pay. In Italy there a lot of are racists. Once I was in the bus and some person did not want to sit next to me. I said: “If you don’t want to sit, don’t stand next to me too! Move!”

One of the reasons I left Italy is because people died there. They started stabbing people. There was a dead body in the bush. The main reason I decided to go is that I got pregnant. The first time. I did not know who the father was. It was on the street. Madam took me to the hospital. The abortion was with medication. After one week I was back on the street. The second abortion was later during the pregnancy. I got 8 pills. It was medication for cancer. I had to solve 6 pills in Guinness Stout. It was very bitter. Two I had to put in my vagina. I had a lot of pain. For two weeks I was bleeding. I was scared. And the baby still did not come out.

In Italy I was 2 years with the madam. I had to pay 25.000 Euros. In the beginning, I did not know how much this was. In Nigerian currency 25.000 Naira is 50 Euros. When I left Italy I had paid my madam 20.000 Euros of the debt.

ROSE

geïnspireerd op het werk
van Ganiyat Abdulzeez,
www.artmajeur.com

Italië

Italië plaatst migranten bij binnenkomst in een asielzoekerscentrum. Officieel is er geen termijn waarbinnen iemand een asielvergunning in Italië moet aanvragen. Desalniettemin dient een asielzoeker zich zo snel mogelijk te melden en houdt de Italiaanse immigratiedienst een termijn van acht dagen aan. Een asielzoeker kan zich melden bij de grenspolitie, een provinciale afdeling van een Immigratiedienst of de politie. Uiteindelijk moet een asielzoeker zich altijd melden bij de politie, waar de politie onder andere vingerafdrukken afneemt en de registratie plaatsvindt. De Italiaanse politie onderzoekt ook of er sprake is van een Dublinclaim. Hierna stuurt de politie de formele registratie en asielaanvraag door naar de Territoriale Commissie voor Internationale Bescherming, de autoriteit die verantwoordelijk is voor het afleggen van het asielgehoor. De asielzoeker krijgt dan ook te horen wanneer dat gesprek plaatsvindt.

De asielzoeker zou binnen dertig dagen een gehoor moeten krijgen en vervolgens binnen drie werkdagen een beslissing. Deze termijn krijgt een verlenging met negen maanden, wanneer er sprake is van een complexe zaak, er veel asielzoekers tegelijkertijd een asielaanvraag indienen of als de vertraging aan de medewerking van de aanvrager te wijten is. Vervolgens kan men, bij uitzondering en indien sprake is van de juiste omstandigheden, nog eens drie maanden verlengen. De asielprocedure mag echter niet langer dan 18 maanden duren. Uit ervaring van de Association for Legal Studies on Immigration (ASGI) blijkt dat men de 30 dagen termijn vrijwel nooit haalt en dat de asielzoeker geen informatie krijgt over het niet behalen van de deadline⁵². Het gebrek aan informatie en het lange wachten is iets dat ook de cliënten van Recht in Zicht aangeven. In beroep is er recht op bijstand van een advocaat. De Italiaanse staat bekostigt dat indien je dat niet kan betalen⁵³. Als er al een advocaat is dan is weinig tot geen contact tussen de advocaat en een cliënt. Een groot gedeelte van de cliënten weet helemaal niet wat de stand van zaken is rondom hun asielaanvraag in Italië.

Gedurende de periode van de asielaanvraag krijgt de asielzoeker een plek in een cara, dat staat voor ‘centro di accoglienza per richiedenti asilo’ en is de Italiaanse equivalent van het Nederlandse azc. Dat de situatie in de asielzoekerscentra in Italië slecht is, is al jaren onderwerp van gesprek. Een artikel van The Guardian beschrijft hoe in asielzoekerscentra het geld dat bedoeld is voor de asielzoekers verdwijnt in de zakken van corrupte bestuurders⁵⁴. In het boek Mafiopoli beschrijft Sanne

de Boer hoe een plaatselijke Ndrangheta-clan het asielzoekerscentrum in Isola di Capo Rizzuto managede⁵⁵. In dit azc maakte men niet schoon en kregen de vluchtelingen veevoer te eten terwijl 30 miljoen euro aan Europese subsidie in mafia-broekzakken verdween. Ook Cara di Mineo stond bekend om geweld, dood en schandalen en is een aantal jaren geleden gesloten⁵⁶. Een ander artikel van The Guardian beschrijft Cara di Mineo als een helse plek waar de criminele onderwereld veel Afrikaanse migranten rekruteert voordat het hen gelukt is een legale status te verkrijgen. Deze cara was een wetteloze plek waar mensen een makkelijke prooi waren voor criminele Nigeriaanse bendes, op zoek naar onder andere drugsezel. Net als in Cara di Mineo, zijn asielzoekerscentra in Sant’Anna en Isola di Capo Rizzuto ook jachtterreinen voor mensenhandelaren. De mensenhandelaren doen zich bijvoorbeeld voor als asielzoekers en brengen vrouwen naar Nigeriaanse madams waarna deze hen dwingen tot prostitutie⁵⁷.

Op 3 december 2019 kopte de NOS ‘Italiaanse politie rolt ‘twee Nigeriaanse mafia-clans’ op’⁵⁸. In verschillende steden in Italië arresteerde de politie in totaal 32 Nigerianen. De Italiaanse media spreken ook over arrestaties in Nederland, maar dat is niet door Nederland bevestigd. Een groot gedeelte van de uitbuiting vond plaats vanuit een groot asielzoekerscentrum in Bari. Ook vanuit het inmiddels gesloten Cara di Mineo werkte de Nigeriaanse mafia actief aan uitbuiting⁵⁹. Cliënten van Recht in Zicht hebben in verschillende asielzoekerscentra in Italië gewoond, onder andere in Sardinië, Sicilië, Bari, Brindisi en in Bologna. E. zegt dat de opvang in Italië niet is zoals in Nederland en dat hij maar een korte periode opvang heeft gehad, en daarna op straat moest zien te overleven. G. vertelt dat er in Italië geen medische hulp, zorg en begeleiding was. Veel van de cliënten hebben vanuit het asielzoekerscentrum een telefoonnummer gebeld dat ze van de mensenhandelaar hebben gekregen. Ze bellen dit nummer, omdat ze denken te kunnen gaan werken om geld te verdienen. Ze spreken af en de mensenhandelaar vertelt hun dat ze nog een schuld moeten terugbetalen. Het kan ook voorkomen dat het slachtoffer een telefoon krijgt. F. vertelt dat de persoon die zijn reis naar Europa had geregeld hem op een dag belde. Hij hoorde dat hij 60.000 euro terug moet betalen. Ook G. werd veel gebeld en met dreigementen onder druk gezet om voor de ‘boys’ van de mensenhandelaar te werken. Andere cliënten vertellen dat ze eerst hun asielaanvraag

hebben afgewacht en pas contact opnemen met de mensenhandelaar als uitzetting dreigt. Sommige cliënten komen helemaal nooit in het asielsysteem terecht en moeten gelijk voor de mensenhandelaar aan de slag.

De samenwerking tussen de Italiaanse en Nigeriaanse mafia

In de documentaire van Vice⁶⁰ is beeldmateriaal te zien waarbij twee Italiaanse maffiabazen de Nigeriaanse mafia bespreken en zeggen dat ‘ze zijn zoals wij zijn’. Ook de Italiaanse justitie ziet cults als de Black Axe als een organisatie gelijk aan de mafia. Er zijn al verschillende keren Nigerianen veroordeeld op basis van anti-mafia wetgeving. De Nigeriaanse cults zijn goed te vergelijken met de Italiaanse mafia; er is sprake van een eed, er is een zwijgplicht en een gesloten groep waar je niet zomaar uit kan stappen⁶¹. Daarbij is, vergelijkbaar met Italiaanse mafia en Italiaanse politiek, de Nigeriaanse mafia ook de Nigeriaanse politiek binnengedrongen. Volgens de BBC zijn er documenten waaruit blijkt dat grote bedragen doorgesluisd worden naar de Neo Black Movement of Africa, gezien als mogelijk een onderdeel van de Black Axe, om stemmen te kopen en de overwinning in de gouverneursverkiezing veilig te stellen. Daar stonden 80 banen binnen de regering tegenover⁶².

In het plaatje hiernaast is aangegeven welke Italiaanse mafia in welke regio controle heeft. Uit verschillende documentaires en artikelen blijkt dat de Nigeriaanse en Italiaanse mafia in in ieder geval twee regio’s afspraken hebben gemaakt⁶³. Zo heeft de Comorra in Campania (groene regio) afspraken met de Nigeriaanse mafia, waarbij de Nigeriaanse mafia vooral controle heeft over Castel Volturno. Dat kwam de Italiaanse mafia goed uit, omdat daar een grote Afrikaanse gemeenschap is die zich beter laat runnen door de Nigeriaanse mafia. In Sicilië heeft Casa Nostra (lichtblauwe regio) een deal met de Nigeriaanse Black Axe.

Ook uit het Nederlandse onderzoek ‘Cerca Trova - Een analyse van de Italiaanse mafia in Nederland’⁶⁴ blijkt een link tussen Nigeriaanse groepen en de Italiaanse mafia met betrekking tot de smokkel van amfetamine vanuit Nederland naar Italië. De Nigeriaanse mafia is niet alleen gelinkt aan de Comorra en de Casa Nostra en actief in Italië. Het boek ‘This Present Darkness’⁶⁵ beschrijft hoe in het begin van de jaren tachtig de Nigeriaanse drugshandel in het internationale drugscircuit met grote snelheid toenam en de Nigerianen actief waren in

onder andere Azië, Verenigde Staten en Zuid-Amerika. De Nigeriaanse drugshandelaren zouden zelfs de techniek van het bolletjesslikken hebben ontwikkeld. Vanwege hun vindingrijkheid in het aanpassen van het smokkelroutes en -technieken waren ze een interessante samenwerkingspartij voor andere criminele netwerken. Zo zochten Colombiaanse drugshandelaren aan het einde van 1980 al samenwerking met de Nigeriaanse drugsdealers. De Nigeriaanse mafia ruilt daarbij heroïne om voor cocaïne, waardoor de Colombiaanse kartels op de heroïne markt hun positie verstevigen en de Nigerianen meer cocaïne konden gaan verkopen in West-Europa⁶⁶. Een cliënt van Recht in Zicht linkt de Nigeriaanse mafia ook aan Marokkaanse criminele organisaties, hij noemt hen de ‘Morokino’ (fonetisch).

De afbetaling van de schuld

39 van de 41 Nigeriaanse cliënten zijn in Italië uitgebuit. De vrouwen werken gedwongen in de prostitutie, de mannen in zowel de prostitutie als drugshandel. Sommigen slachtoffers werken een relatief korte periode voordat ze ontsnappen, sommige cliënten werken jaren voor de mensenhandelaar en hebben al veel van hun schuld afbetaald. Als je uitgaat van een schuld tussen de 10.000 en 80.000 euro per persoon, dan zijn de 41 Nigeriaanse cliënten goed voor een bedrag tussen de 410.000 en 3.280.000 euro.

████████████████████

Henry belde vanuit het kamp met zijn mensenhandelaar, want die zou werk voor hem regelen, zodat hij zijn reis kon afbetalen. Hij hoorde toen dat hij in de drugshandel moest werken. Dat wilde hij niet doen. Hij is een eerlijke jongen zegt hij. Hij heeft nooit gevochten, of iets met politie te maken gehad. Hij was samen met een vriend, die ook niet wilde. Ze sloegen zijn vriend voor zijn ogen dood. Toen heeft hij toegegeven.

B. vertelt dat hij om de schuld af te betalen bedelt en het leefgeld dat hij van het asielzoekerscentrum krijgt moet afgeven aan de mensenhandelaar. Hij moet 25.000 euro afbetalen. Hij moet ook tassen met kleding van de ene plek naar de andere plek brengen. Bij controle door politie blijkt dat in deze tassen marihuana zit. De politie vertelt hem dat hij beter het land kan verlaten. Hij heeft in totaal al 7000 euro afbetaald. P. vertelt dat hij 10.000 euro moet afbetalen. Hij heeft gedwongen seks met mannen gedurende een periode van zes maanden. Hij probeert meerdere malen te ontsnappen en is daarbij één keer neergestoken. Hij moet ook marihuana en andere verdovende middelen verhandelen. Uiteindelijk heeft hij 6.000 van de 10.000 euro afbetaald. E. is de enige cliënt die vertelt dat hij met zowel mannen als vrouwen seks moest hebben. De vrouwen betaalden 20 euro en de mannen 30 euro. Hij heeft in een periode van drie jaar 2000 euro afbetaald. Hij verklaart dat er ook andere mannelijke en vrouwelijke slachtoffers waren op de plek waar hij verbleef. L. verbleef in een vluchtelingenkamp in Oristano, Sicilië. Daar kreeg hij contact met een Nigeriaanse madam. Deze vrouw vertelde hem dat hij voor haar moest werken omdat hij haar geld verschuldigd was voor de reis. Dit hadden ze hem van tevoren niet verteld. Ze dreigden hem iets aan te doen als hij niet gehoorzaamde. Ze dwongen hem tot prostitutie. De klanten betaalden de handelaar en hij kreeg alleen heel af en toe 20 euro voor zijn eerste levensbehoeften. Toen hij de prostitutie niet meer trok, introduceerde de vrouw hem aan haar drugsnetwerk. Met veel andere mannen, allemaal gekleed in het blauw, moest hij drugs verkopen en drugsbolletjes slikken. Als ze vonden dat hij niet gehoorzaamde sloegen ze hem in elkaar. Hij kreeg nooit het geld voor de drugs in handen. Naar de politie gaan durfde hij niet, omdat ze hem vertelden dat hij dan de politie hem zou vasthouden voor de drugsdelicten. Wanneer hij op den duur een drugstransactie doet, krijg hij toch het geld ter betaling in handen. Met deze 400 euro vlucht hij weg, via Frankrijk, naar Nederland. A. heeft beelden van een Italiaans nieuwsprogramma, waarop hij te zien is in een van de clubs waar hij drugs moest verkopen. Op deze beelden is te zien hoe mannen met planken rondlopen bij het gebouw. A. geeft aan dat ze met deze planken hem en de andere mensen sloegen als zij niet gehoorzaamden. Hij vertelt dat de Italiaanse politie na zijn vertrek het netwerk van de handelaar grotendeels heeft opgerold, waardoor mannen

met dezelfde rol als A. in de gevangenis zijn gekomen. De Nigeriaanse madam kon ontsnappen. N. moest gedwongen seks hebben met mannen en met de mensenhandelaar en moest in totaal 55.000 euro afbetalen. Als hij weigerde, dan sloegen ze hem. Ze namen hem mee naar Duitsland en sloten hem weer op. Ook daar buitte een madam hem uit. O. moest drugs vervoeren naar Napels, Milaan en Bologna. Als hij niet op deze manier zijn schuld zou afbetalen, dan dreigden ze zijn nieren uit zijn lichaam te halen voor orgaantransplantaties. De Nigeriaanse maffia dwong U. tot prostitutie en drugshandel in Napels. Ze bedreigden en mishandelden hem. Ook bedreigden ze zijn zus en moeder in Nigeria.

Aangifte doen en Nigeriaanse mensenhandelzaken
De meeste cliënten van Recht in Zicht durven in Italië geen aangifte te doen. Zij hebben vaak weinig vertrouwen in de Italiaanse politie, bijvoorbeeld omdat ze denken dat de politie corrupt is, of omdat de mensenhandelaar hen dat heeft verteld en hen heeft bang gemaakt. Een cliënte vertelt dat ze politie-mannen als klant had en een andere cliënt vertelt dat hij zag dat de politie betrokken was bij de drugshandel. De enkele keer dat een slachtoffer wel aangifte durft te doen, levert het hem of haar geen bescherming op zoals bedoeld in de Richtlijn 2011/36/EU⁶⁷. Er zijn wel succesvolle strafrechtelijke onderzoeken naar Nigeriaanse mensenhandelaren in Italië⁶⁸. Wat bijdraagt aan de succesvolheid van deze strafzaken is dat men criminelen die onderdeel zijn van de maffia, of het nou de Nigeriaanse of Italiaanse is, al op basis van maffia-lidmaatschap kan veroordelen. Bovendien hebben Italië en Nigeria samenwerking gezocht bijvoorbeeld met het programma ‘Enhancing Cooperation to Fight Trafficking in Human Beings from Nigeria to Europe’⁶⁹ en het stationeren van een Nigeriaanse officier van justitie in Italië. Ook Spanje, Frankrijk en België zijn succesvol in de aanpak van Nigeriaanse mensenhandel, blijkt uit vele krantenartikelen. In 2017 en 2018 zijn in Europa 1096 Nigeriaanse mannen en vrouwen verdacht van mensenhandel⁷⁰. In de periode van 2015-2019 is in Nederland slechts één Nigeriaan gedagvaard voor mensenhandel, terwijl zo’n 800 Nigeriaanse slachtoffers gemeld zijn bij het Coördinatiecentrum tegen Mensenhandel (CoMensha)⁷¹.

Overdracht naar Italië
Er gaan weinig cliënten terug vanuit Nederland naar Italië, slechts vier van het totaal aantal cliënten. Slachtoffers mensenhandel vrezende voor de mensenhandelaar en diens netwerk bij overdracht naar Italië. Zij geven dit ook vaak aan in hun (Dublin)gehoor bij de IND. Vrouwen met kinderen geven aan bang te zijn dat men de kinderen van hen afneemt. Recht in Zicht begeleidde een echtpaar dat eerst vanuit Italië naar Duitsland vluchtte. De madam wist met haar netwerk hen in Duitsland te vinden, en bedreigde hen. Zij heeft de man laten mishandelen. De man en vrouw waren toen zo bang dat zij met hun dochtertje van bijna twee naar Nederland vluchtten. Nederland vond dat het stel terug moest naar Italië. Het gezin is vanuit het azc in detentie geplaatst in de gezinsgevangenis in Zeist en vervolgens zonder verdere afspraken met de Italiaanse autoriteiten op een vlucht naar Venetië gezet. Moeder was bijna zeven maanden zwanger. Bij aankomst in Italië bleek dat er niets geregeld was. Vader werd gescheiden van moeder en dochtertje opgevangen. Dit, ondanks de toezegging van Italië in de Circular Letter van 8 februari 2021 waarin staat er gezamenlijke opvang voor gezinnen is. Toen er na weken gescheiden opvang nog steeds geen zicht was op gezamenlijke opvang, en moeder hierom bleef vragen, kreeg zij te horen dat als zij niet stopte met vragen, de autoriteiten haar dochter elders zouden onderbrengen.

Over het afnemen van kinderen van moeders in Italiaanse opvangcentra zijn eerder berichten in het nieuws geweest, en er is in april 2021 ook een uitspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens geweest (A.I. v. Italy, 01.04.2021) waarin deze praktijk is veroordeeld. Het Hof bekritiseerde in dit arrest de Italiaanse autoriteiten vanwege het feit dat geen rekening is gehouden met de andere opvoedvaardigheden die de vrouw in kwestie had vanwege haar Nigeriaanse achtergrond, en dat ook geen rekening was gehouden met het feit dat zij een slachtoffer was van mensenhandel. In deze casus waren de twee kinderen moeder ontnomen en hebben de Italiaanse autoriteiten de kinderen laten adopteren door twee verschillende families.

You have to leave Italy

My boyfriend was in the same camp as I was. We met in Libya. We used the money I made that night to travel. It was not enough. I had nothing on me. I left for work and did not come back. We stayed on the street for one week. I wanted to go back to my job.

We got help from someone. A Moroccan woman. The woman said: “If you really want to have a good life, a happy life, you have to leave Italy.” She gave us some money. We walked for six hours, then we crossed the border to France. There was snow in the mountains, it was a hard journey. We walked with a map. With other people too. From Torino. We saw people, they asked: “Where are you going?” We answered: “France.” “This is France, where are you going?” “We don’t know.” “They took us to a place. We couldn’t stay there but they gave us food.” We wanted to go to Paris but there is no camp. Only a shelter for pregnant women and families. France was not possible. We did not know where to go. I don’t like Germany. My madam knows people in France and Germany.

We saw a bus with ‘Amsterdam’. We did not know where it was but we took that bus. I did not know Amsterdam, so I was thinking maybe I should go there. When we arrived in Amsterdam, we went to the police to say that we want to ask for asylum. They gave us a map and a ticket for Ter Apel. I already knew from Italy how to use the train and the bus. It was not difficult.

In Ter Apel they gave us a place to sleep. I feel relaxed. The next day we were transferred to Budel. Later Harderwijk. I was used to go outside, going out, drinking, smoking. Life was boring. At first I don’t like it. If I go back to Italy I can start again easily. I can go back to my madam or rent a room. You can rent a room in the connection house. It is a prostitution house.

I discovered the Wallen the first time I went to your office. I spent hours walking past the windows. I would wave at the girls. Walking there made me happy. I feel like they are my friends. I like the way they dress.

My boyfriend understands. He wants to make me forget. Being in procedure is hard life. We barely saw our lawyer. We had to wait a long time because they wanted to send us back to Italy. When we left the azc we went to Amsterdam. Here we found shelter. After one year we went back to Ter Apel. Just before I went to the police to report about my madam. But nothing happened. My interview with the IND was two days. On the third day the decision came and was positive.

My boyfriend made it possible for me to be here. I want to work in healthcare. I have my Dutch A1 test soon. Next week start with A2. My boyfriend too. He wants to work at GVB or NS. In the future I want to have a house with a garden where my child can play.

ROSE

*Vluchtte in ruim drie jaar
van Nigeria naar Nederland*

Nederland

Wanneer iemand aangifte mensenhandel doet verstrekt de IND een tijdelijke verblijfsvergunning voor de duur van het strafrechtelijk onderzoek. Deze tijdelijke verblijfsvergunning heet de B8-regeling, vanwege het hoofdstuk B8 in de Vreemdelingencirculaire 2000 (verder: Vc 2000) waarin deze regeling is uitgewerkt. De B8-regeling heeft tot doel buitenlandse slachtoffers van mensenhandel te beschermen, maar dient daarnaast ook om strafrechtelijk onderzoek naar daders van mensenhandel te bevorderen. De basis van de B8-regeling ligt in Richtlijn 2004/81/EG van de Raad van 29 april 2004⁷².

Buitenlandse slachtoffers van mensenhandel moeten aangifte kunnen doen zonder de dreiging van onmiddellijke uitzetting. De politie moet mogelijke slachtoffers van mensenhandel daarom altijd op het recht van aangifte en het recht op bedenktijd wijzen. Het slachtoffer krijgt drie maanden bedenktijd om te besluiten om wel of niet aangifte te doen. Slachtoffers mensenhandel met een Dublinclaim krijgen echter geen bedenktijd omdat zij volgens de IND al rechtmatig verblijf zouden hebben⁷³. Aan het recht op aangifte is het recht op een tijdelijke verblijfsstatus gekoppeld gedurende en ten behoeve van de strafrechtelijke procedure. Deze verblijfsstatus geeft recht op opvang en (medische) zorg. Deze voorzieningen vloeien voort uit het recht op verblijf, met als doel slachtoffers niet alleen juridisch, maar ook feitelijk in staat te stellen in Nederland te verblijven. In overweging 12 van de Richtlijn 2004/81/EG staat genoemd: “Gelet op hun kwetsbaarheid dienen de betrokken onderdanen van derde landen de hulp te krijgen waarin deze richtlijn voorziet. Deze hulp moet hen in staat stellen om te herstellen en zich aan de invloed van de daders van de strafbare feiten te onttrekken...”⁷⁴ Richtlijn 2004/81/EG maakt geen onderscheid tussen slachtoffers van mensenhandel mét of zonder Dublinclaim.

Het doen van aangifte is een grote stap. Slachtoffers van seksuele misdrijven gaan vaak niet naar de politie⁷⁵. Het is gezien de ernst van het delict mensenhandel, en het belang dat bestaat om zicht te krijgen op de netwerken en wijze van werken, een positieve ontwikkeling wanneer steeds meer slachtoffers van mensenhandel zich melden bij de politie. Zo ontstaat er meer zicht op de mate waarin mensenhandel

plaats vindt. De Nederlandse regering erkent dat de migratieroute van Afrika naar Europa, en ook naar Nederland, voor migranten gevaarlijk is⁷⁶:

“Irreguliere migranten op weg naar Europa en Nederland lopen groot risico onderweg slachtoffer te worden van uitbuiting. Zij zijn vaak sterk afhankelijk van hun smokkelaar en mede daardoor kwetsbaar. Hoewel er een duidelijk juridisch onderscheid bestaat, gaan mensensmokkel en mensenhandel hierbij in de praktijk vaak naadloos in elkaar over. Ook eenmaal aangekomen in het bestemmingsland vormen migranten een kwetsbare groep. Een significant gedeelte van de mensenshandelslachtoffers in Nederland is dan ook van Afrikaanse afkomst. Betrokkenheid van overheden in herkomst- en transitlanden is vaak een punt van zorg, aangezien het verdienmodel in alle segmenten van de maatschappij is “geïntegreerd...”

In 2018/2019 liep de wachttijd bij de politie voor het doen van aangifte mensenhandel op tot soms meer dan een jaar. In het WODC-onderzoek⁷⁷ “De weg(en) naar verblijfsrecht” merkt men op dat het aantal B8-aanvragen in de periode 2016-2018 vijf keer zo groot is als in de jaren daarvoor. En dat in meer dan de helft van alle zaken de B8-aanvraag van een Dublinclaimant blijkt te zijn. In verband met de vele aangiftes stelde de politie in 2019 het Landelijk Coördinatie Centrum (verder: LCC) in. Het LCC verdeelde aangiftes centraal over Nederland. In sommige dossiers ontstond hiermee de situatie dat iemand in bijvoorbeeld Amsterdam was uitgebuit maar in Groningen aangifte moest doen waardoor de politie niet goed op de hoogte was van de situatie ter plaatse.

De wijziging van de Vreemdelingencirculaire

Op 23 april 2019 verschijnt een artikel in het NRC. In dit artikel “Meer migranten claimen slachtoffer van mensenhandel te zijn” staat dat de IND sinds eind 2018 een sterke groei registreert van slachtoffers van mensenhandel, vooral uit landen als Nigeria en Oeganda. Deze mannen en vrouwen geven bij binnenkomst in Nederland aan slachtoffer van mensenhandel te zijn geweest in een ander Europees land – met name Italië. De Staatssecretaris laat aan de Tweede Kamer op 28 juni 2019 weten de procedure voor het verkrijgen van een tijdelijke B8/3 verblijfsvergunning in de Vreemdelingencirculaire aan te passen:

“In de afgelopen periode is bij verschillende organisaties het vermoeden ontstaan dat de verblijfsregeling mensenhandel door sommigen oneigenlijk wordt gebruikt. Door het doen van aangifte wordt een tijdelijke verblijfsvergunning afgegeven, waarmee de Dublinclaim op basis van Europese regelgeving vervalt en Nederland verantwoordelijk wordt voor de behandeling van de asielaanvraag. Deze vreemdelingen kunnen dan niet meer worden overgedragen aan de lidstaat die verantwoordelijk is voor de behandeling van de asielaanvraag (Dublinland). Van de huidige B8/3-regeling gaat daarmee een onwenselijke verblijfsrechtelijke prikkel uit.”⁷⁸

De wijziging treedt in werking in WBV 2019/10 per 1 augustus 2019. Vanaf dat moment maakt de IND een onderscheid tussen Dublinclaimanten en niet-Dublinclaimanten. Wanneer een Dublinclaimant aangifte doet van mensenhandel, streeft de politie en het Openbaar Ministerie (verder: OM) ernaar de aangifte binnen een streeftermijn van vier werkweken te behandelen en te beoordelen of er voldoende opsporingsindicaties in Nederland zijn, waarvoor de aanwezigheid van de vreemdeling in Nederland noodzakelijk is in het belang is van de opsporing en vervolging. Wanneer dit het geval is, verleent de IND een tijdelijke B8/3-vergunning. Echter, wanneer het OM oordeelt dat aanwezigheid in Nederland niet noodzakelijk is, zal de IND na aangifte niet meer automatisch een verblijfsvergunning verstrekken en zet de IND de overdracht naar het desbetreffende Dublinland verder in gang. Voor niet-Dublinclaimanten is de B8/3-verblijfsregeling hetzelfde gebleven.

Op 4 juli 2019 nam de Kamer de motie van Kamerleden Segers en Buitenweg aan⁷⁹. Er zou meer inzicht moeten komen in de zaken van buitenlandse slachtoffers mensenhandel met een Dublinstatus. Er zijn zorgen dat men concrete opsporingsindicaties niet altijd overdraagt bij een Dublinoverdracht. Slachtoffers mensenhandel kunnen niet altijd rekenen op adequate zorg en opvang. De Kamerleden vragen een verkenning te starten naar de toedracht van de stijging in aangiften mensenhandel onder deze doelgroep en wanneer nodig over te gaan tot fenomeenonderzoek. Tot op heden is er nog steeds geen uitvoering gegeven aan de motie⁸⁰. Met de wijziging van de Vc2000 is het voor slachtoffers mensenhandel, die via een ander Europees land naar Nederland gereisd zijn, in de praktijk niet meer mogelijk een

Irreguliere migranten op weg naar Europa en Nederland lopen groot risico onderweg slachtoffer te worden van uitbuiting.

beroep te doen op de B8-regeling. Hierdoor houdt de bescherming die de B8-regeling zou moeten bieden aan slachtoffers mensenhandel, voor hen op te bestaan. Nadat slachtoffers mensenhandel het land waar zij zijn uitgebuit hebben weten te verlaten, en buiten de reikwijdte van de mensenhandelaar zijn, stuurt Nederland hen juist terug naar dat land.

Sommige cliënten vertellen over uitbuiting die in Nederland heeft plaats gevonden, maar dat zij toch door de politie gelijk naar Ter Apel gestuurd zijn om een asielaanvraag in te dienen. Terwijl de slachtoffers net ontsnapt zijn uit een situatie met onbeschermd seksueel contact. De politie doet niet altijd sporenonderzoek hoewel dat wel zou moeten⁸¹. Volgens ‘Verschillende perspectieven. Een onderzoek naar de taakuitvoering van zedenrechercheurs en hun bejegening van slachtoffers, Inspectie Justitie en Veiligheid, mei 2020’ kent elke eenheid van de politie een Team Zeden. Wanneer een slachtoffer bij de politie melding maakt van een zedendelict, moeten de zedenrechercheurs op basis van wat het slachtoffer vertelt een inschatting maken van welke eerste stappen noodzakelijk zijn voor het onderzoek, zoals het veiligstellen van bewijs; de eventueel te nemen maatregelen in het belang van de veiligheid van de betrokken personen; de ernst van de situatie zodat zij prioriteit kunnen aanbrengen in de planning van het informatief gesprek. Het is niet duidelijk waarom de politie de slachtoffers van seksuele uitbuiting niet behandelt conform het protocol dat geldt voor zedenslachtoffers.

Dossieronderzoek aangiftes

In acht van de 51 door Recht in Zicht onderzochte dossiers wilde de cliënt wel aangifte doen maar besloot de politie na de intake of zelfs al vooraf per email dat er geen sprake zou zijn van mensenhandel maar van mensensmokkel of een zedenmisdrijf. Cliënten raakten daardoor ontmoedigd aangifte te doen. Vier van hen hebben later alsnog aangifte kunnen doen nadat hun verhaal gedurende de begeleiding beter naar voren kwam. In 21 dossiers is geen aangifte gedaan – omdat cliënten er te lang op moesten wachten, omdat de Uiterste Overdracht Datum (verder: UOD) inmiddels verlopen was, omdat er te weinig opsporingsindicaties zouden zijn geweest, of omdat ze al uitgezet waren⁸². Uiteindelijk hebben 26 mensen wel aangifte gedaan.

In al deze 26 dossiers deed de politie weinig tot geen onderzoek na het doen van aangifte. Soms volgde de beslissing geen vervolging in te stellen al na twee dagen. De Officier van Justitie beëindigt het opsporingsonderzoek wegens het ontbreken van opsporingsindicaties en meldt dat Nederland geen rechtsmacht heeft wanneer bij het delict geen Nederlanders waren betrokken en het delict niet in Nederland plaats vond. In twee zaken deed de betrokkene nog aangifte voor de wijziging van de Vreemdelingencirculaire. Zij kregen beiden een tijdelijke B8-vergunning die de IND na ongeveer een maand weer introk. In 15 zaken besloot het OM dat er geen opsporingsindicaties waren en stuurde het OM de aangifte niet door naar het OM in Italië. Terwijl er onzes inziens in minstens de helft van deze zaken wél opsporingsindicaties waren. Mensen gaven namen van de mensenhandelaar, adressen en beschrijvingen van de huizen waar ze verbleven en telefoonnummers. In twee zaken loopt nog een beklagprocedure conform artikel 12 Wetboek van Strafrecht tegen het niet doorsturen van deze aangifte naar het desbetreffende land (Italië en Duitsland). In een andere beklagzaak oordeelde het Hof al dat Nederland in een dergelijke zaak niet opsporingsbevoegd is en ook geen rechtshulpverzoek tot overdracht van strafvervolging kan doen aan een ander land.

In twee dossiers is er toegezegd dat het OM de aangifte naar Italië zou zenden in verband met onderzoek ter plaatse. De advocaat heeft later nog nagevraagd wat daarmee gebeurd is maar er niets meer van gehoord. Het LCC vertelt dat er een liaison mensenhandel in Italië gestationeerd is. De informatie uit Nederland geeft men door aan de liaison en de liaison geeft het weer door aan de Antimaffia Eenheid in Italië. Noch de slachtoffers noch hun advocaten worden op de hoogte gehouden van wat er met hun aangiftes gebeurt.

In drie zaken is het onderzoek beëindigd wegens het ontbreken van opsporingsindicaties na aangifte van slachtofferschap mensenhandel in Nederland. Volgens de wijziging van de Vc 2000 kan de IND slachtoffers mensenhandel met een Dublinclaim overdragen, ook wanneer de mensenhandel in Nederland heeft plaats gevonden. Recht in Zicht ziet dat ook in deze gevallen opsporingsonderzoek nauwelijks plaats vindt en er vaak al binnen enkele dagen een beëindiging van het onderzoek ligt. Hiermee gaan belangrijke aanwijzingen mensenhandel verloren.

Prejudiciële vragen

Eind mei 2021 heeft de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (verder: ABRvS) in drie Dublinzaken een prejudiciële vraag gesteld aan het Hof van Justitie van de Europese Unie over de overdrachtstermijn⁸³. Een prejudiciële vraag is een rechtsvraag van een nationale rechter aan het Hof van Justitie over de uitleg of toepassing van een bepaling van gemeenschapsrecht. De nationale rechter zal na beantwoording van de vraag uitspraak doen met inachtneming van de door het Hof van Justitie gegeven uitleg. In deze drie Dublinzaken wil de ABRvS weten of het indienen van een bezwaar in een andere procedure (in deze gevallen de afwijzing op de aanvraag B8-regeling) de overdrachtstermijn in Dublinzaken opschort. De asielzoekers in deze zaken hebben alle drie beroep ingesteld tegen het besluit van de staatssecretaris om hun asielaanvragen niet in behandeling te nemen. De rechtbanken hebben de besluiten van de staatssecretaris vernietigd. De staatssecretaris heeft tegen alle drie de uitspraken hoger beroep ingesteld bij de ABRvS. De staatssecretaris heeft de voorzieningenrechter van de ABRvS gevraagd te bepalen dat hij geen nieuw besluit hoeft te nemen op de aanvragen voordat de ABRvS op het hoger beroep heeft beslist, en dat de overdrachtstermijn op grond van de Dublinverordening wordt opgeschort. De voorzieningenrechter heeft deze verzochte voorlopige voorziening toegewezen. De asielzoekers stellen zich op het standpunt dat het opschorten van de overdrachtstermijn in strijd is met en niet in de geest is van de Europese Dublinverordening⁸⁴. Zij zeggen dat in hun zaken de overdrachtstermijn al is verstreken en dat niet Italië, maar Nederland verantwoordelijk is voor de inhoudelijke behandeling van hun asielaanvragen.

Twee van onze cliënten zijn daarom al meer dan twee jaar aan het wachten op het indienen van een asielaanvraag omdat volgens de IND de UOD nog niet verlopen zou zijn. Het is voor cliënten niet te begrijpen dat zij eerst meer dan een jaar hebben moeten wachten op het doen van aangifte mensenhandel en zij daarna meer dan twee jaar moeten wachten op enkel de beslissing of Nederland hun asielaanvraag wel of niet in behandeling neemt.

Twee van onze cliënten zijn al meer dan twee jaar aan het wachten op het indienen van een asielaanvraag.

Aanpak Nigeriaanse mensenhandel in Nederland

Nederland heeft in 2006-2008 twee grote Nigeriaanse mensenhandelzaken gekend, Koolvis en Kluivingsbos. Nederland werkte samen met tien andere landen om het mensenhandelnetwork te ontmaskeren. Er zijn zeker 140 slachtoffers geïdentificeerd en tientallen verdachten in Nigeria, Italië en Nederland berecht⁸⁵.

Daarna bleef het relatief stil. Nederland vervolgt weinig tot geen mensenhandelaren op basis van aangiften van West-Afrikaanse slachtoffers⁸⁶. De meeste verdachten van mensenhandel uit niet EU-landen zijn Nigerianen. Nigeria zelf maar ook Frankrijk en België vervolgden in de periode 2010-2012 respectievelijk 142, 83 en 21 Nigerianen. In Nederland ging het om vier gevallen. In de periode 2015-2019 vervolgde Nederland slechts een verdachte, terwijl CoMensha 800 meldingen kreeg van Nigeriaanse slachtoffers⁸⁷.

Europese lidstaten implementeerden in 2012-2013 EMPACT⁸⁸. EMPACT staat voor European Multidisciplinary Platform Against Criminal Threats: een integrale Europese aanpak waarbij grensbewaking, douane, politie en justitie van zowel de Europese landen als derde landen gingen samenwerken in de strijd tegen de internationale georganiseerde misdaad. Een jaar later lanceerden zij in dit kader het ETUTU-project. ETUTU had tot doel specifiek de strijd tegen de Nigeriaanse mensenhandelnetworken aan te gaan en tussen de landen onderling meer informatie gemakkelijker uit te wisselen en beter samen te werken.

In 2013 deed Regioplan in opdracht van het WODC, onderzoek naar aanleiding van het signaal bij de politie en het Openbaar Ministerie dat veel aangiften van slachtoffers mensenhandel onvoldoende opsporingsindicaties bevatten⁸⁹. Het vermoeden was dat migranten de verblijfsregeling mensenhandel oneigenlijk zouden gebruiken. Vreemdelingen zouden zich ten onrechte voordoen als slachtoffer mensenhandel teneinde een verblijfsvergunning te kunnen krijgen.

Uit dit rapport kwam naar voren dat twijfels aan het mensenhandelverhaal niet hetzelfde is als oneigenlijk gebruik maken van de regelgeving. In de discussie lijkt het gebrek aan juridisch slachtofferschap, dat wil zeggen de mogelijkheden om mensenhandel aan te tonen, vaak gelijk gesteld aan het gebrek feitelijk slachtofferschap (is iemand daadwerkelijk een slachtoffer van mensenhandel). Een gebrek aan opsporingsindicaties zegt echter niets over het slachtofferschap. Dat in veel zaken het juridisch slachtofferschap niet is vast te stellen,

zou het idee dat mensen valse aangiften zouden doen om een verblijfsvergunning te krijgen kunnen verklaren.

Uit het rapport ‘Crisis in de Maak’ van het CKM uit 2017 blijkt dat van 2011-2015 rond de 600 West Afrikaanse slachtoffers van mensenhandel zich meldden in Nederland⁹⁰. Van al deze aangiften wordt 90 % geseponeerd. Slechts 6% van de slachtoffers krijgt een verblijfsvergunning op grond van de verblijfsregeling voor slachtoffers mensenhandel. De mensenhandelaren blijven buiten beeld. Het rapport noemt hiervoor als reden dat de politie met een groot capaciteitstekort lijkt te kampen.

In het programma ‘Samen tegen mensenhandel’ van de ministeries van Justitie en Veiligheid, Sociale Zaken en Werkgelegenheid, Volksgezondheid, Welzijn en Sport, en Buitenlandse Zaken (2018), is als een van de vijf centrale actielijnen het ‘voorkomen van slachtofferschap en daderschap’ benoemd. Niet alleen in Nederland, maar ook in landen van herkomst en transit. De programma aanpak geeft herhaaldelijk aan dat er nog lang niet altijd zicht is op mensenhandel.

Slechts 6% van de slachtoffers krijgt een verblijfsvergunning op grond van de verblijfsregeling voor slachtoffers mensenhandel.

Meer zicht op mensenhandel is essentieel om mensenhandel effectief te kunnen bestrijden en bescherming te kunnen bieden aan slachtoffers. CoMensha heeft samen met de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (verder: VNG) aan Regioplan gevraagd onderzoek te doen naar de aard en de omvang van mensenhandel in Ede en Utrecht⁹¹. Recent is het rapport ‘Mensenhandel zichtbaar maken’ uitgebracht⁹² waarin Regioplan de aard en omvang van mensenhandel in die gemeentes in kaart brengt en identificeert welke factoren het zicht op mensenhandel belemmeren. De belangrijkste conclu-

sies zijn dat verschillende instanties mensenhandel signaleren maar dat het zicht op mensenhandel beperkt is en afhankelijk is van prioriteiten in het gemeentelijk beleid. Het aanpakken van daders is complex met name vanwege de hoge bewijslast van dwang. Daarnaast verplaatst mensenhandel zich vaak, door het land of zelfs binnen een stad en raken gemeentes het overzicht kwijt.

Regioplan adviseert de lokale situatie goed te analyseren en te investeren in contact met risicogroepen (zowel slachtoffers als daders). Het vroegtijdig signaleren van slachtoffers leidt tot een betere bescherming omdat de uitbuitingsituatie eerder kan stoppen. Weinig aandacht en het ontbreken van concreet perspectief kan er echter toe leiden dat slachtoffers het vertrouwen in hulpverlening verliezen en buiten beeld raken. Tot slot concluderen de onderzoekers dat het belangrijk is de aanpak mensenhandel te monitoren zodat gemeentes van elkaar blijven leren.

Nigeriaanse criminaliteit in Nederland

In Nederland zijn al lange tijd Nigeriaanse criminele bendes actief. Rond 1990 was er al sprake van grootschalige ‘419-fraude’ door Nigerianen in Nederland⁹³. De ‘419-fraude’ is een vorm van voorschotfraude en verwijst naar het artikel in het Nigeriaanse strafboek dat oplichting strafbaar stelt⁹⁴. Hoewel het nu vaak via e-mail gaat, begon het in 1990 al via Telex, met het aanbieden van tankers Nigeriaanse ruwe olie tegen bodemprijzen. Veldwerk Amsterdam⁹⁵ schrijft op de website over criminele activiteiten van Nigeriaanse bendes. Bijvoorbeeld het opsporingsonderzoek ‘booking project’ waar Amsterdamse banken opgelicht zijn met overboekingsformulieren van bekende bedrijven en instellingen. In een artikel van het Parool uit 2009⁹⁶ gaat het om oplichting van mensen via e-mail: ‘Stadsdeel Zuidoost is ‘het 419-fraudehart’ van Europa en mogelijk de wereld.’ Men gebruikt de opbrengsten voor andere vormen van criminaliteit, zoals mensensmokkel en drugshandel. De fraudeurs richtten zich onder andere op mensen in Amerika, Engeland en Italië.

Verder blijkt uit twee nieuwsberichten⁹⁷ dat Nigeriaanse bendes in cocaïne dealen en daar ook voor veroordeeld zijn. Volgens de Officier van Justitie gaat het over ‘het topje van de ijsberg’ met dertig voornamelijk Nigeriaanse verdachten: “...het drugsnetwork ging heel berekend te werk en gebruikte mensen als ‘verpakkingsmateriaal’ voor drugs, wat levensgevaarlijk is. Op deze manier zou een ‘parallele samenleving’ zijn

ontstaan in Zuidoost, vol illegale geldstromen en misbruik van sociale voorzieningen.” In het artikel staat dat “...de inmiddels tot tien maanden cel veroordeelde bolletjesslikker zegt dat hij ‘min of meer was gedwongen’, maar duizend euro zou krijgen voor het transport.”

Een Zweeds krantenartikel⁹⁸ schrijft over een omvangrijke drugszaak waarbij verschillende Europese landen betrokken zijn, waaronder Nederland. Vijftien mensen zijn aangeklaagd voor drugssmokkel en ernstige drugscriminaliteit met betrekking tot totaal 132 kilo heroïne en cocaïne. Veel van de drugs was afkomstig uit Nederland, waar het in capsules zou zijn verpakt. Volgens de officier van justitie waren er connecties met de Black Axe, maar dit is niet bewezen.

Op de website van NBM147watch verzamelt een blogger informatie over the Neo Black Movement en de Black Axe en hun criminele activiteiten onder andere in “the Netherlands Zone”⁹⁹. De informatie is moeilijk te verifiëren, maar bestaat onder andere uit notulen van vergaderingen, brieven en artikelen. Locaties in de Bijlmer, zoals Ganzenhoef en Kraaiennest staan in de stukken specifiek genoemd en één van de brieven verhaalt over het wreken van het neersteken van een ‘Axe-man’. “The Eye-boy that stab Lord Samora Michel must be seriously death with to show that he really touch an Axe-man.” Een aantal van de namen genoemd op de website zijn terug te vinden in andere artikelen met betrekking tot Nigeriaanse criminaliteit.

Bovenstaande laat kort de verscheidenheid aan criminele activiteiten van Nigeriaanse bendes zien, waarin Nederland en meer specifiek Amsterdam-Zuidoost als ‘hub’ geldt. De criminaliteit beperkt zich niet tot de grenzen van Nederland of het Europese continent. Drugshandel, fraude én seksuele uitbuiting lijken met elkaar verweven te zijn. Uit de verhalen van de cliënten van Recht in Zicht, de zaken Koolvis en Kluivingsbos en de berichtgeving rondom Nigeriaanse criminaliteit blijkt dat de Nigeriaanse maffia actief is in Nederland. Het ontbreken van succesvolle strafrechtelijke onderzoeken is niet zonder meer te wijten aan de verklaringen van de slachtoffers, maar lijkt eerder het gevolg te zijn van andere prioriteiten, gebrek aan kennis en het ontbreken van een integrale aanpak.

Conclusies en aanbevelingen

De cliënten van Recht in Zicht worden op weg naar en in Europa slachtoffer mensenhandel. Ze betalen veel geld voor een reis die lang duurt en vol gevaar en geweld is. Na enkele maanden tot soms jaren detentie en dwangarbeid in Libië overleefd te hebben komen migranten aan in een overvol Italië. Daar wacht de mensenhandelaar die hen laat werken in de seks- of drugsindustrie, en die hen afperst. Onder druk van de voodoo die plaats vond in het thuisland, veel geweld en de dreiging terug te moeten naar hun land van herkomst ondergaan veel migranten hun lot. Soms kunnen ze ontsnappen en reizen ze verder. Maar wanneer zij asiel aanvragen in een ander Europees land dan wacht hen een Dublinclaim.

Het doen van aangifte leidt amper nog tot strafrechtelijk onderzoek en vervolging. Aangiftes duren kort en het komt voor dat opsporingsinformatie niet terug te vinden is in de aangifte. Soms concludeert de politie op voorhand dat er geen sprake zou zijn van mensenhandel terwijl er later wel degelijk aanwijzingen van mensenhandel in de verhalen aanwezig blijken zijn. Nederland heeft wanneer er geen Nederlanders bij de mensenhandel waren betrokken of wanneer de mensenhandel niet in Nederland plaatsvond, geen opsporingsbevoegdheid. Onduidelijk is wat er met aangiftes gebeurt die ten aanzien van Italië wél opsporingsindicaties bevatten.

Sinds de wijziging van de Vreemdelingencirculaire heeft het doen van aangifte mensenhandel en de vraag om een tijdelijke vergunning op grond van de B8-regeling een averechts effect op de Dublinprocedure waarin een snelle overdracht het streven is. Zolang het Europese Hof van Justitie nog geen uitspraak heeft gedaan leidt het indienen van een aanvraag op grond van de B8-regeling voor slachtoffers mensenhandel met een Dublinclaim tot opschorting van de overdrachtstermijn. Ook slachtoffers met een Dublinclaim die in Nederland slachtoffer mensenhandel zijn geworden vallen onder de beleidswijziging van de Vreemdelingencirculaire. Dat veroorzaakt de tegenstrijdige situatie dat opsporingsonderzoek in Nederland zou moeten plaats vinden terwijl de migrant wordt uitgezet naar een ander land. Een gevolg hiervan lijkt te zijn dat ook in deze aangiftes het opsporingsonderzoek al na enkele dagen sluit. Belangrijke aanwijzingen van mensenhandel in Nederland gaan zo verloren.

Er lijkt onvoldoende kennis te zijn over de Nigeriaanse maffia in Nederland. Uit de verhalen van onze cliënten komt een duidelijk verband naar voren tussen (internationale) drugshandel en uitbuiting in de seksindustrie. De cijfers laten tegelijkertijd zien dat de opsporing van Nigeriaanse mensenhandelaren achterblijft. De landen om Nederland heen melden veel vaker mensenhandel waarbij Nigerianen betrokken zijn. In Nederland zijn deze zaken er amper sinds de grote zaken uit 2006-2008, terwijl Nigeriaanse slachtoffers mensenhandel zich wel degelijk melden bij de politie. En hoewel hun aangiftes niet altijd voldoende opsporingsindicaties bevatten betekent dat niet dat zij geen slachtoffer mensenhandel zouden zijn. Er is weinig zicht op Nigeriaanse mensenhandel in Nederland en Nigeriaanse slachtoffers mensenhandel krijgen niet de bescherming waar zij recht op hebben.

Om de positie van slachtoffers mensenhandel te verbeteren en hun rechten te waarborgen stelt Recht in Zicht de volgende aanbevelingen voor:

■ Draai de wijziging van de Vreemdelingencirculaire van 1 augustus 2019 terug. Slachtoffers mensenhandel met een Dublinclaim die in het buitenland zijn uitgebuit krijgen hiermee geen bescherming en belangrijke opsporingsindicaties mensenhandel gaan verloren

■ Zorg dat slachtoffers die in Nederland zijn uitgebuit en een Dublinclaim hebben niet onder de wijziging van de Vreemdelingencirculaire vallen

■ Wanneer slachtoffers mensenhandel zich voor de eerste keer melden bij de politie luister dan naar hun verhaal. Doe indien nodig een forensisch medisch onderzoek en stel het bewijs veilig. Biedt de bedenktijd aan zodat slachtoffers kunnen bedenken of ze aangifte mensenhandel willen doen

■ Neem de tijd om de aangifte mensenhandel op te nemen en neem het slachtofferschap serieus

■ Stuur aangiftes van mensenhandel die niet in Nederland plaats vond door naar politie/justitie in het andere Europese land. Informeer cliënten over wat er met deze aangiftes gebeurt en geef in Nederland een tijdelijke humanitaire verblijfsvergunning in afwachting van het onderzoek naar mensenhandel in het andere Europese land

■ Wanneer de situatie in Italië ten aanzien van migranten (zowel asielzoekers als statushouders) onverminderd slecht blijft zou ook dit land net als bijvoorbeeld Griekenland of Hongarije uitgezonderd moeten worden van de Dublinverordening

■ Zoek actief naar meer informatie over de werkwijze van de Nigeriaanse maffia, die ook in Nederland actief is. Zorg voor meer kennis over de link tussen drugshandel en seksuele uitbuiting. Zoek hierin meer samenwerking met andere Europese landen

Bijlagen

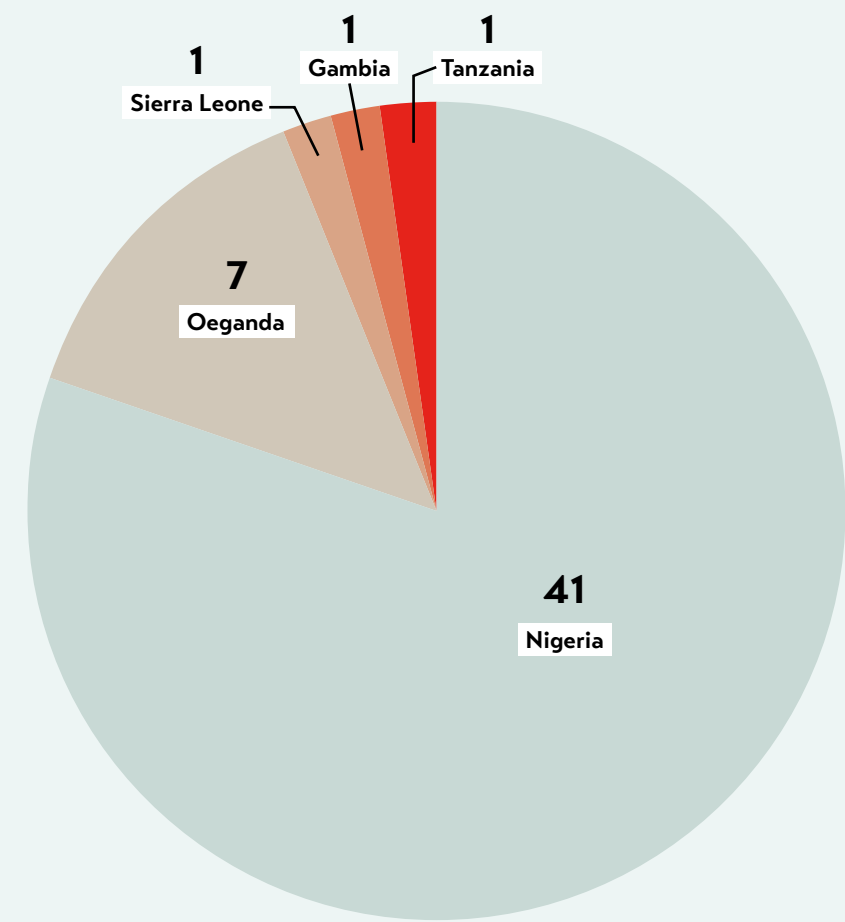
Wat is mensenhandel?

De definitie van mensenhandel, vastgelegd in artikel 273F Wetboek van Strafrecht (Sr) bevat drie kenmerken:

- Allereerst is er sprake van een bepaalde ‘handeling’ met het slachtoffer. Als een persoon schuldig is bevonden aan mensenhandel, dan heeft hij een ander persoon ‘geworven, vervoerd, overgebracht, gehuisvest of opgenomen’.
- Een tweede kenmerk van mensenhandel is dat het moet gaan om een handeling waarbij sprake is van het gebruik van dwang. Met dwang worden vormen van geweld, afpersing, fraude of van (machts)misbruik bedoeld (zie voor alle voorbeelden de Europese richtlijn (2011/36/EU) en het WvSr). De dwang dient ertoe dat het slachtoffer in een situatie van uitbuiting belandt of in een situatie waarin het slachtoffer redelijkerwijs geen andere keuze heeft dan het belanden in een situatie van uitbuiting.
- Dit oogmerk van uitbuiting (iemand's inkomen ontnemen of niet genoeg inkomen betalen) is het derde kenmerk. Uitbuiting omvat volgens de Europese richtlijn onder andere prostitutie van anderen en overige vormen van seksuele uitbuiting. Verder worden gedwongen arbeid of dienstverlening, waaronder bedelarij, uitbuiting van strafbare activiteiten en de verwijdering van organen genoemd als vormen van uitbuiting.

Dataonderzoek

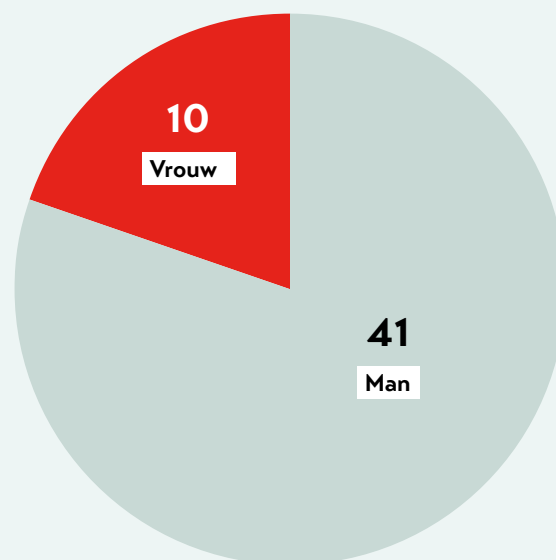
Land van herkomst

51 cliënten met een Dublinclaim heeft Recht in Zicht begeleid,

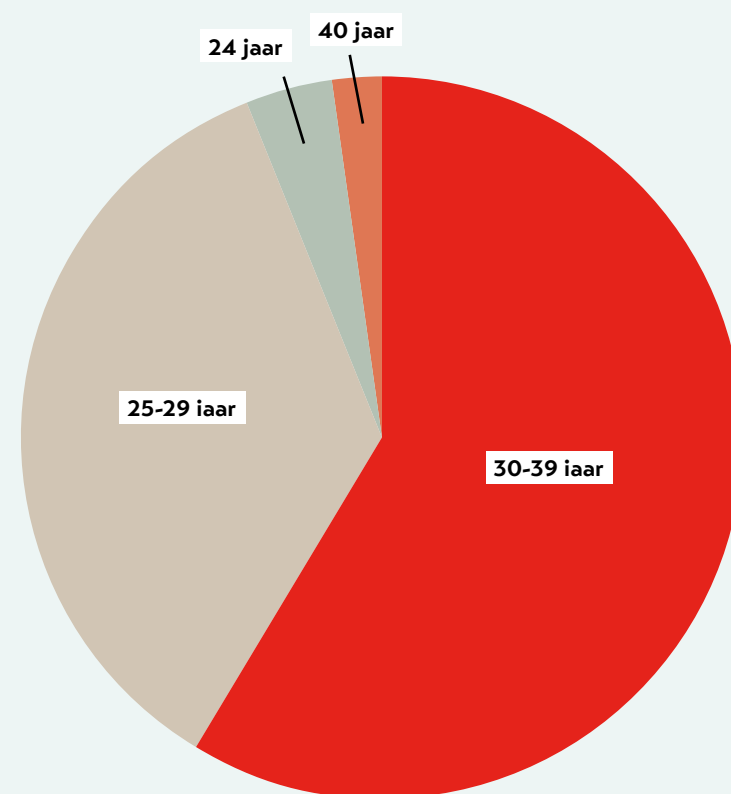
van juni 2019 tot en met juni 2021. Van hen stemden er 14 in met het uitgebreid onderzoeken van hun dossier en 3 van hen met een interview. De meesten mensen komen uit Nigeria (41), 7 uit Oeganda, Sierra Leone, Gambia en Tanzania ieder 1.

Man/vrouw

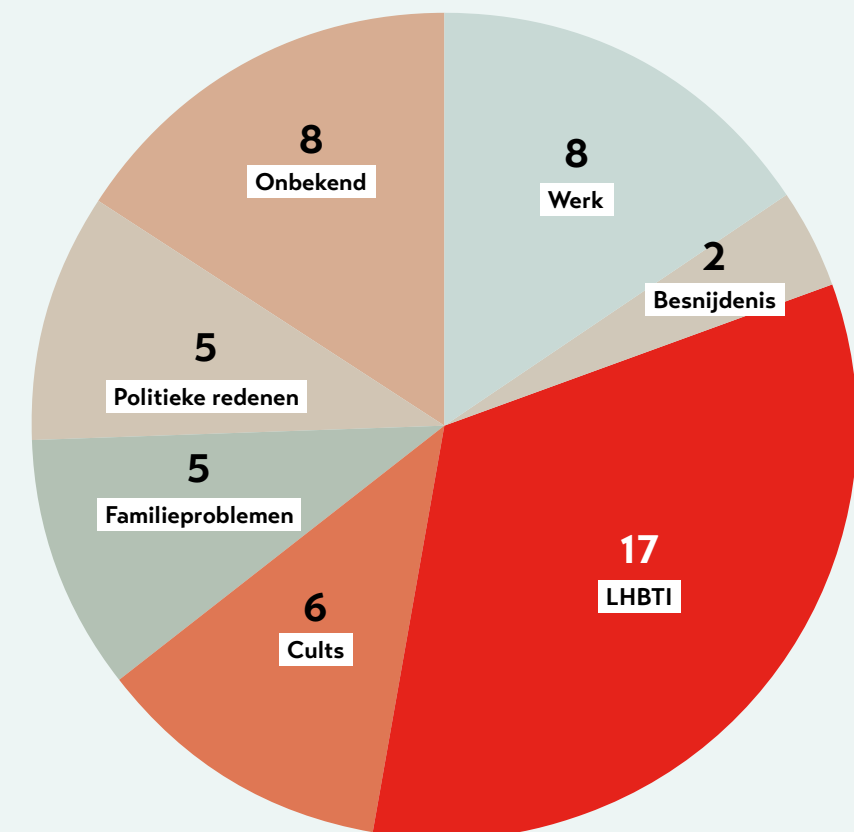

Leeftijd

De oudste cliënt is 40 en de jongste twee zijn inmiddels 24. De groep 30-39-jarigen is het grootst (29).

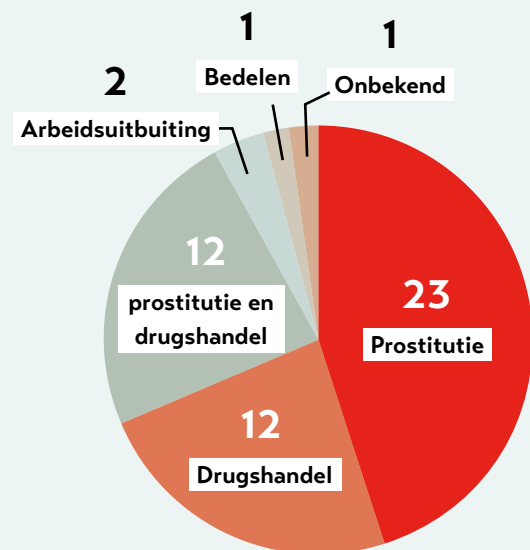

Reden van vertrek

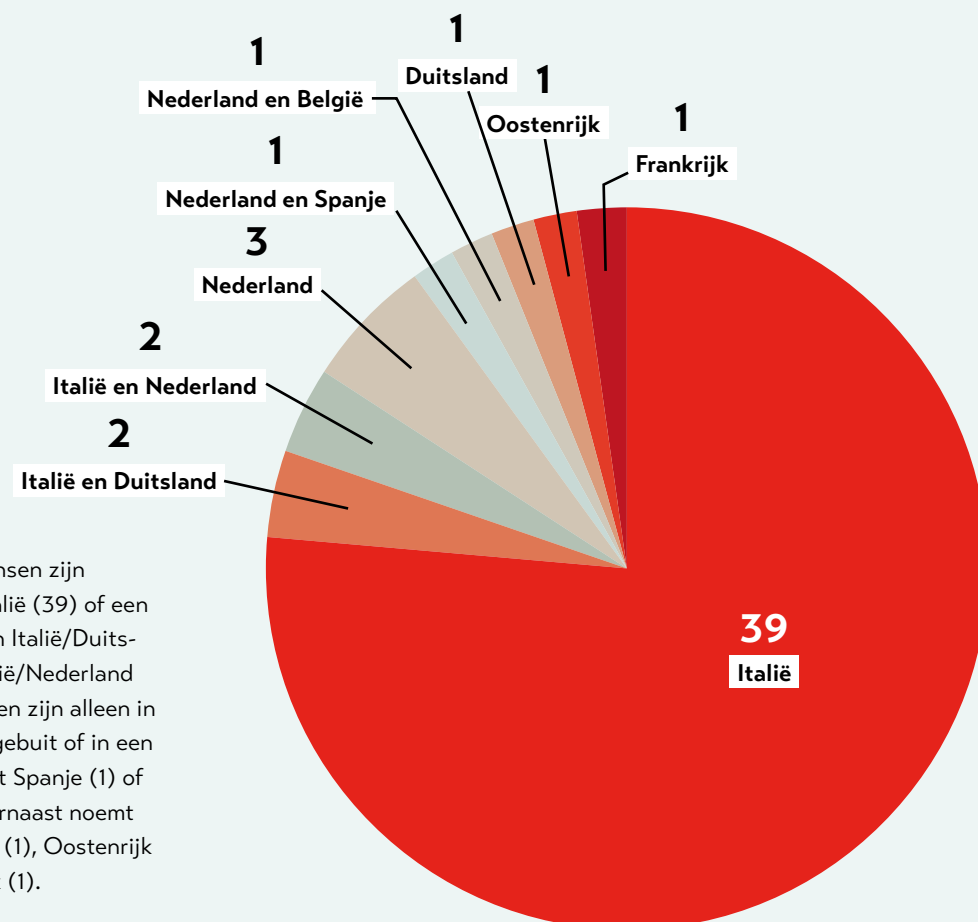
De redenen waarom zij zijn gevlucht lopen uiteen: op zoek naar een beter leven, of de belofte van werk (8), angst voor besnijdenis (2), wegens seksuele geaardheid (17 – van wie 4 Oegandezen), wegens angst voor geheime genootschappen/cults (6). Angst voor familieleden (bijvoorbeeld de schuld krijgen van een ongeluk, of het veroorzaken van ziektes of dood) (5), politieke redenen (bijvoorbeeld deelname aan de strijd in Biafra) (5) en onbekend (8)

Vormen van uitbuiting

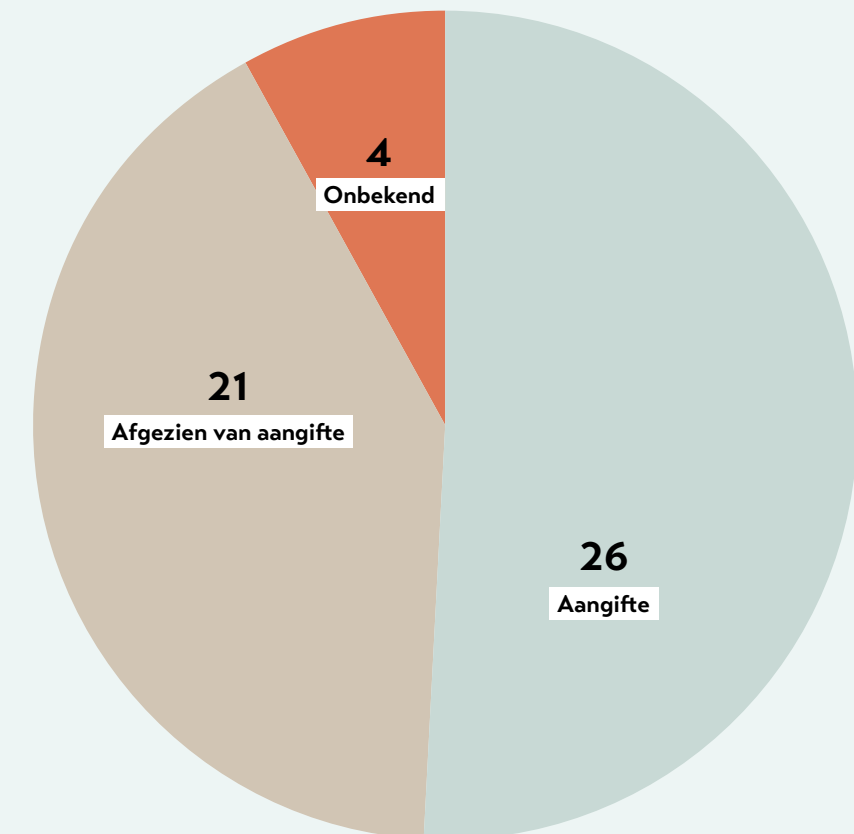
De meerderheid heeft gedwongen in de prostitutie moeten werken (23) of in de drugshandel/crimineel netwerk (12) of een combinatie van prostitutie en drugshandel (12), arbeidsuitbuiting (2), bedelen (1) en onbekend (1). De duur van de uitbuiting varieert van enkele maanden tot 5 jaar, waarbij rond de 2 jaar het vaakst voor komt.

Plaats van uitbuiting

De meeste mensen zijn uitgebuit in Italië (39) of een combinatie van Italië/Duitsland (2) of Italië/Nederland (2). Drie mensen zijn alleen in Nederland uitgebuit of in een combinatie met Spanje (1) of België (1). Daarnaast noemt men Duitsland (1), Oostenrijk (1) en Frankrijk (1).

Doen van aangifte

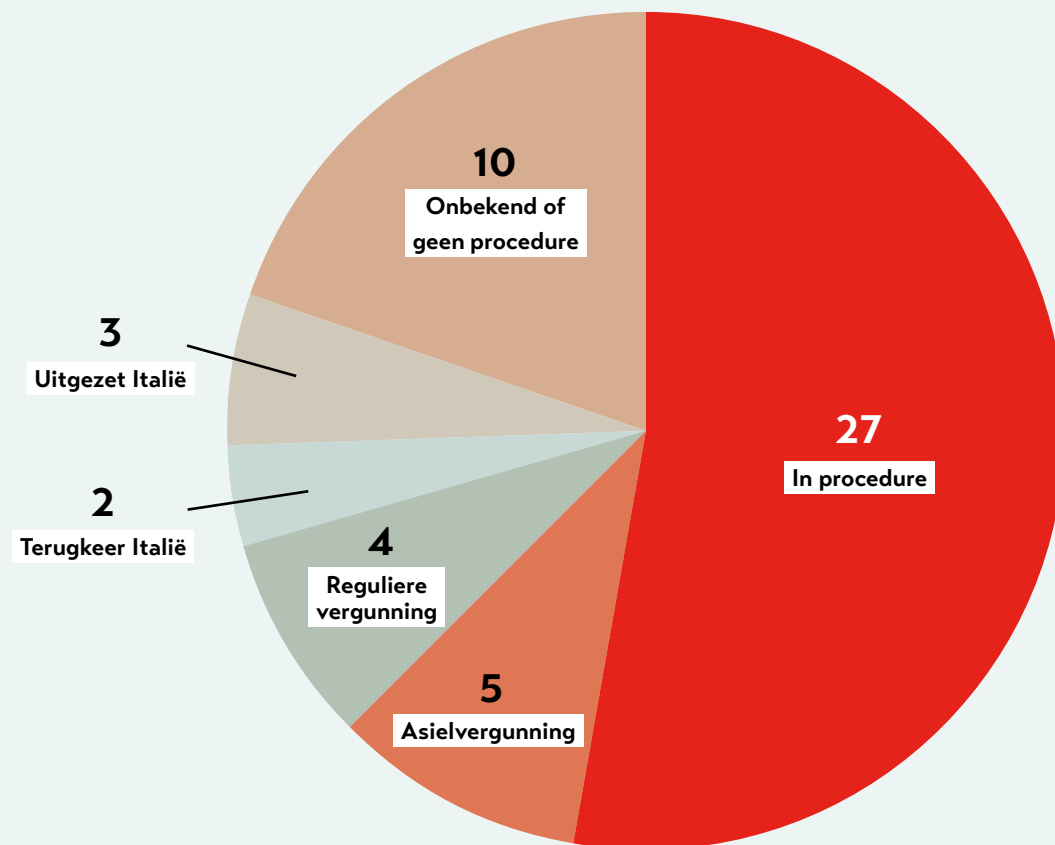

In 8 gevallen wilde de cliënt aangifte doen maar besloot de politie na een intake of al bij voorbaat via de email dat er geen sprake zou zijn van mensenhandel. Vier van hen hebben later alsnog aangifte kunnen doen nadat hun verhaal beter naar voren kwam.

26 mensen hebben uiteindelijk aangifte gedaan. 21 mensen hebben afgezien van het doen van aangifte – omdat ze te lang moesten wachten, omdat de UOD inmiddels verlopen was, omdat er te weinig opsporingsindicaties zouden zijn, of omdat ze uitgezet werden. In 4 zaken is onbekend of de cliënt aangifte heeft gedaan omdat zij niet meer in begeleiding zijn.

Eindnoten

Procedures

27 mensen verblijven in het azc omdat de UOD inmiddels verlopen is, zij hebben alsnog een asielaanvraag in Nederland ingediend. Vijf mensen hebben nadat de UOD verlopen was een asielaanvraag gedaan en een asielvergunning gekregen. Twee mensen kregen een reguliere vergunning: een vrouw kreeg een vergunning op grond van het arrest Chavez (verblijf bij Nederlands kind) en een persoon heeft een B8-vergunning gekregen na het doen van de aangifte. Twee mensen zijn 'vrijwillig' teruggekeerd naar Italië (nadat ze in Nederland geprobeerd hebben asiel aan te vragen maar dat niet lukte) en drie mensen zijn gedwongen overgedragen naar Italië. In 10 zaken is geen (voorlopige) uitkomst bekend. Vijf mensen verblijven nog in en om Amsterdam, in afwachting van het verlopen van de UOD dan wel van een andere procedure.

- 1 Een ongedocumenteerde is iemand die zonder geldige verblijfsvergunning in Nederland verblijft.
- 2 EASO Country of origin information report | Nigeria: Trafficking in Human Beings, April 2021, p. 40.
- 3 Een aantal cliënten van Recht in Zicht vertelt hierover.
- 4 Slachtoffermonitor mensenhandel 2015-2019, Nationaal Rapporteur Mensenhandel en Seksueel Geweld tegen Kinderen (2020).
- 5 Jaarverslag 2020, Recht in Zicht, intern document
- 6 De EU heeft criteria en instrumenten voor de vaststelling van de lidstaat die verantwoordelijk is voor de behandeling van een asielverzoek of van een verzoek om subsidiaire bescherming vastgelegd in verordening 604/2013. Deze verordening wordt ook wel de Dublin (III)-verordening genoemd.
- 7 Richtlijn 2011/36/EU van het Europees Parlement en de Raad van 5 april 2011 inzake de voorkoming en bestrijding van mensenhandel en de bescherming van slachtoffers daarvan, en ter vervanging van Kaderbesluit 2002/629/JBZ van de Raad.
- 8 Mabel Ikoghode, GPI (Girls Power Initiative), www.gpinigeria.org, <https://www.facebook.com/gpi.nigeria> Twitter: girlspowerinit
- 9 Your Pray for Death, HRW 2019, p. 24-29
- 10 'Ellis, S., This Present Darkness – A History of Nigerian Organised Crime, United Kingdom: Hurst Publishers 2016
- 11 US Department of State, Trafficking in Persons Report 2020: Nigeria, p. 389, 2020.
- 12 'Benin City loopt leeg, waarom de vrouwenhandel van Afrika naar Europa niet te stoppen is', 25 mei 2018, <https://www.trouw.nl/es-b87cce7>
- 13 Deze bedragen zijn genoemd in de onderzochte dossiers, hogere en lagere bedragen komen ook voor.
- 14 You Pray for Death, HRW, 2019. Zie ook het verhaal van Rose, pagina 22
- 15 Addressing Human Trafficking and Exploitation in Times of Crisis: Evidence and recommendations for further action to protect vulnerable and mobile populations, International Organization for Migration (2015).
- 16 EASO Country of origin information report | Nigeria: Trafficking in Human Beings, april 2021, p. 20.
- 17 'Vijfhonderd voodoo-priesters en een vloek laten zien: met magie kun je mensenhandel bestrijden', 26 september 2018, <https://decorrespondent.nl/8707/vijfhonderd-voodoo-priesters-en-een-vloek-laten-zien-met-magie-kun-je-mensenhandel-bestrijden/379372697-1bb10e2c>.
- 18 Ineke van Buren, Voorlichting voodoo en juju, Leger des Heils, juni 2021.
- 19 Nigerian black magic (Juju) Used For Trapping Women Into Prostitution, Unreported World Channel 4 - April 2018 https://www.youtube.com/watch?v=_9YkchWyLLw.
- 20 <https://www.nytimes.com/2018/03/24/opinion/sunday/voodoo-curse-human-traffickers.html>. <https://decorrespondent.nl/8707/vijfhonderd-voodoo-priesters-en-een-vloek-laten-zien-met-magie-kun-je-mensenhandel-bestrijden/379372697-1bb10e2c>.
- 21 IAAB Nigeria, maart 2021, p. 62-75.
- 22 <https://www.coc.nl/politiek-2/eenvoudiger-asiel-voor-lhbtis-uit-nigeria>.
- 23 Rivers of Blood, Gang Violence in Nigerians Garden State, juni 2020.
- 24 <https://thenigerianinfo.com/list-of-cults-in-nigeria--symbols/>, en Ambtsbericht Nigeria, maart 2021, p. 29-32, 60-61; The ultra-violent cult that became a global mafia, 13 December 2021. <https://www.bbc.com/news/world-africa-59614595>; <https://www.premiumtimesng.com/news/headlines/426176-many-killed-as-cult-groups-fight-in-benin.html>; <https://www.sunnewsonline.com/violence-in-benin-as-cult-gang-war-claims-more-victims> van 14/11/2020.
- 25 <https://www.vanguardngr.com/2019/06/stunning-cult-revelations-weird-world-of-female-cultists/> en <https://projectsolutionz.com.ng/relationship-between-cultism-and-students-academic-performance/>
- 26 <https://www.bbc.com/news/world-africa-59614595>
- 27 Brief Landeninformatie Nigeria, Black Axe confraternity en cults in het algemeen, Vluchtelingenwerk, februari 2022.
- 28 Country Guidance Nigeria, EASO, oktober 2021, p. 14, 22, 76.

29 Religious, social and criminal groups in trafficking of Nigerian girls and women, The case of shrines, “Ladies’club”and “cultist groups”, ECPAT maart 2019.

30 EASO Country of origin information report Nigeria: Trafficking in Human Beings, April 2021, p. 29.

31 ‘Nigeria: Ogboni society, including its history, structure, rituals and ceremonies; information on membership and the consequences of refusing to join’, Immigration and Refugee Board of Canada, 2012 en ‘Nigeria: Ogboni society, including structure, rituals, ceremonies, and current status; membership and the consequences of refusing to join or trying to leave; relationship with police and judicial authorities’, Immigration and Refugee Board of Canada 2017-April 2019.

32 A. Uzo-Peters, Country expert rapport: Nigeria / The human rights implication of refusal to succeed a parent in the Ogboni confraternity in Nigeria, juli 2019.

33 RB Middelburg NL 21.14472, 25-11-2021, RB Utrecht, NL19.11071, 04-11-2019

34 RB Rotterdam, NL19.8615, 19-07-2019

35 RB Den Haag, NL18.25042, 18-06-2019

36 RB Zwolle, NL 21.10072, 17-11-2021, RB Haarlem NL19.23999, 04-12-2019

37 IAAB Nigeria, maart 2021, p. 88-91

38 ‘Nigeria treats us like slaves, but is Biafra the answer’- BBC News, 06-07-2017

39 IAAB Nigeria, maart 2021, p. 25-27

40 IAAB Nigeria, maart 2021, p. 18-20

41 Brief van de staatssecretaris van Justitie en Veiligheid, nr. 2746/19367, 17 juni 2021

42 IAAB Nigeria, maart 2021, p. 114-128

43 RB Middelburg, NL21.14042 en NL21.14043, 21-04-2022,

44 Ian Urbina, ‘Een hel creëren om mensen af te schrikken’ De Groene Amsterdammer, 12 januari 2022

45 ‘No one will look for you’: Forcibly returned from sea to abusive detention in Libya’ Amnesty International, juli 2021 <https://www.amnesty.nl/content/uploads/2021/07/12072021-Report-Libya-Forcibly-returned-from-sea-to-abusive-detention.pdf?x32645>

Between life and Death’ Amnesty International, September 2020 <https://www.amnesty.eu/wp-content/uploads/2020/09/Libya-report-Between-life-and-death.pdf>

46 <https://www.mo.be/analyse/centrale-middellandsezeeroute-mensenrechten-wijken-en-transitlanden-worden-buffer-van-fort>

47 <https://www.tijd.be/politiek-economie/internationaal/algemeen/we-zaten-in-een-drijvende-doodskist/9623442.html>

48 Ian Urbina, ‘Een hel creëren om mensen af te schrikken’ De Groene Amsterdammer, 12 januari 2022;

Maak kennis met de mensen achter de ‘migratiestroom’ 27 december 2019 <https://decorrespondent.nl/10838/maak-kennis-met-de-mensen-achter-de-migratiestroom/472222498-5352899f>

49 <https://www.newyorker.com/magazine/2021/12/06/the-secretive-libyan-prisons-that-keep-migrants-out-of-europe>

50 Verlost uit de Libische horror, terug in Nigeria, en dan? 31 mei 2018, <https://www.trouw.nl/es-b6b5358c>.

51 Federica Borlizzi, ‘Nigeria: The risk of re-trafficking and (in)voluntary return of victims of trafficking’, 22 February 2021 – <https://sciabacaoruka.asgi.it/en/nigeria-the-risk-of-re-trafficking-and-involuntary-return-of-victims-of-trafficking/>

52 <https://asylumineurope.org/reports/country/italy/asylum-procedure/general/short-overview-asylum-procedure/>

53 Practical Guide for Asylum Seekers in Italy, <https://www.interno.gov.it>

54 <https://www.theguardian.com/news/2018/feb/01/migrants-more-profitable-than-drugs-how-mafia-infiltrated-italy-asylum-system>

55 Sanne de Boer, Mafiopoli, Nieuw Amsterdam 2020

56 <https://www.infomigrants.net/en/post/18059/cara-di-mineo-camp-closed-by-salvini>

57 <https://www.theguardian.com/news/2018/feb/01/migrants-more-profitable-than-drugs-how-mafia-infiltrated-italy-asylum-system>

58 <https://nos.nl/artikel/2313151-italiaanse-politie-rolt-twee-nigeriaanse-maffia-clans-op>

59 <https://www.infomigrants.net/en/post/14821/italy-s-largest-migrant-welcome-center-in-sicily-to-close-within-the-year>

60 <https://www.youtube.com/watch?v=Xh2uD7QUKYA>

61 <https://www.abc.net.au/news/2020-03-17/castel-volturno-is-headquarters-for-nigerian-mafia-in-italy/12033684>

62 <https://www.bbc.com/news/world-africa-59630424>

63 <https://www.youtube.com/watch?v=Xh2uD7QUKYA>

64 Cerca Trova – ‘Een analyse van de Italiaanse maffia in Nederland’, 29 maart 2017 Eindverslag onderzoeksproject naar Italiaanse Maffia in Nederland 29.911 TK 152

65 Ellis, S., This Present Darkness – A History of Nigerian Organised Crime, United Kingdom: Hurst Publishers 2016

66 <https://www.tni.org/es/node/6113>

67 Richtlijn 2011/36/EU van het Europees Parlement en de Raad van 5 april 2011 inzake de voorkoming en bestrijding van mensenhandel en de bescherming van slachtoffers daarvan, en ter vervanging van Kaderbesluit 2002/629/JBZ van de Raad

68 <https://www.oneworld.nl/lezen/politiek/migratie/deel-4-kansloze-aangiftes/>

69 https://ec.europa.eu/anti-trafficking/enhancing-cooperation-fight-trafficking-human-beings-nigeria-europe_en

70 Data collection on trafficking in human beings in the EU, <https://op.europa.eu/nl/publication-detail/-/publication/5b93c49f-12a0-11eb-9a54-01aa75ed71a1>

71 <https://www.nationaalrapporteur.nl/publicaties/rapporten/2021/01/21/dadermonitor-mensenhandel-2015-2019> en <https://www.comensha.nl/over-ons/publicaties/jaarbeeld-jaarverslagen/>

72 <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32004L0081&from=NL>

73 Vc B8/3 – zie ook <https://uitspraken.rechtspraak.nl/inziendocument?id=ECLI:NL:RBDHA:2021:727>. Er zijn prejudiciële vragen aan het Europese Hof gesteld met betrekking tot de discussie over het recht op bedenktijd van Dublinclaimanten. Binnenkort komt het Europese Hof hierin met een conclusie

74 Overweging 12 Richtlijn 2004/81/EG van de Raad

75 <https://fondsslachtofferhulp.nl/nieuws/aangifte-seksueel-misbruik-verkrachting/>

76 Programma Rijksoverheid ‘Samen tegen mensenhandel’, november 2018.

77 WODC 2020-6 “De weg(en) naar verblijfsrecht: Waarom buitenlandse slachtoffers van mensenhandel gebruik maken van de asielprocedure” <https://open.overheid.nl/repository/ronl-1350ba1a-69d6-4590-847e-1d705c3b24aa/1/pdf/tk-rapport-de-weg-en-naar-verblijfsrecht.pdf>

78 <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-28638-165.html>

79 <https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/detail?id=2019Z14640&did=2019D29928>

80 <https://www.comensha.nl/actualiteiten/item/slachtoffermonitor-mensenhandel-2015-2019-uitgebracht-reactie-comensha-op-de-drie-aanbevelingen/>

81 <https://www.ggdtwente.nl/actueel/blogs/aangerand-of-verkracht-ik-sta-voor-je-klaar>

82 Art. 29 lid 2, Dublin (III)- verordening - indien een persoon niet wordt overgedragen aan de verantwoordelijke lidstaat binnen 6 of 18 maanden, kan een overdracht niet langer plaatsvinden

83 <https://www.raadvanstate.nl/@125520/vraag-hof-overdrachtstermijn-dublinzaken/>

84 Artikel 29 lid 1 Dublin (III)-verordening

85 https://ec.europa.eu/anti-trafficking/koolvis-case_en en Ozinga, T. ‘Een onderzoek naar de vorm van seksuele uitbuiting van West-Afrikaanse allochtonen in Nederland’ 2016

86 <https://www.oneworld.nl/lezen/politiek/migratie/deel-4-kansloze-aangiftes/>

87 <https://www.nationaalrapporteur.nl/publicaties/rapporten/2021/01/21/dadermonitor-mensenhandel-2015-2019> en <https://www.comensha.nl/over-ons/publicaties/jaarbeeld-jaarverslagen/>

88 <https://www.europol.europa.eu/crime-areas-and-statistics/empact>

89 Vooronderzoek oneigenlijk gebruik verblijfsregeling mensenhandel, Regioplan november 2013, Amsterdam

90 F. Noteboom en Y. Glasgow-Kulu, Crisis in de Maak, CKM, 31 januari 2017.

91 Het doel van het onderzoek is om seksuele, criminele en arbeidsuitbuiting in de gemeentes beeld te brengen – het gaat hier niet specifiek over (ongedocumenteerde) West Afrikaanse slachtoffers van mensenhandel

92 <https://www.regioplan.nl/wp-content/uploads/2022/02/19189-Eindrapport-Mensenhandel-zichtbaar-maken-Regioplan-10feb22.pdf>

93 Ellis, S., This Present Darkness – A History of Nigerian Organised Crime, United Kingdom: Hurst Publishers 2016

94 <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/cybercrime-en-cybersecurity/vraag-en-antwoord/voorschotfraude>

95 https://veldwerkamsterdam.nl/?page_id=484

96 <https://www.parool.nl/nieuws/zuidoost-mekka-voor-criminele-nigerianen-b625fa46/>

97 <https://www.parool.nl/amsterdam/nigeriaanse-bendes-verhandelen-volop-cocaine-vanuit-zuidoost-b5c88c6f/> en <https://www.parool.nl/amsterdam/nigeriaanse-drugssmokkelaars-zuidoost-tot-3-5-jaar-de-cel-in-b46dcf4b/>

98 <https://www.goteborgdirekt.se/nyheter/langa-fangelsestraff-i-internationell-knarkharva/repthnIGfnlvnNoAODZ0GHpN3gsaQ/>

99 <https://nbm147watch.com/2019/01/30/history-of-the-nasty-netherlands-zone/>

**Er zijn
voor mensen
zonder helper**

